

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVO / REPUBLIC OF KOSOVO

**NJËSIA PËR INTELIGJENCË FINANCIARE
FINANSIJSKA OBAVEŠTAJNA JEDINICA
FINANCIAL INTELLIGENCE UNIT**

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
MINISTRIA E FINANCËVE - MIHISTARSTVO ZA FINANSIJE - MINISTRY OF FINANCE

Njësia për Inteligjencë Financiare - Finansijska Obaveštajna Jedinica
Financial Intelligence Unit

Nr./Br. FIUAD: 113/2025 Nr.faq./str. 12 SH/1 gjeç

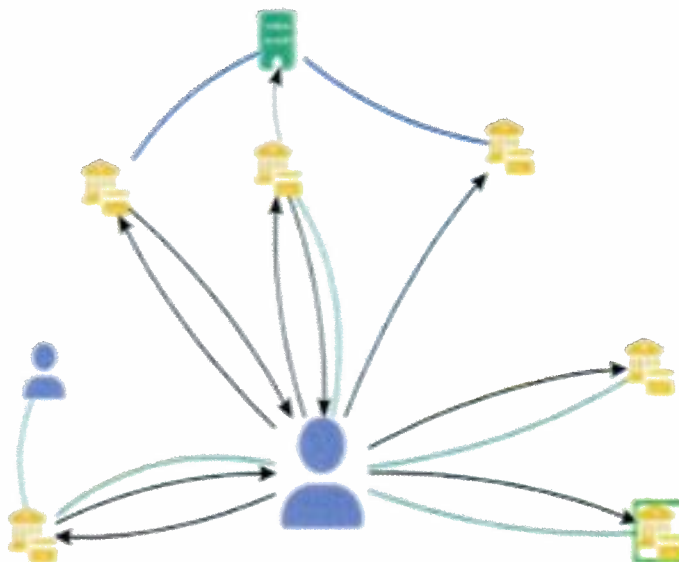
Data/Datum 08/04/2025

PRISHTINË - PRISTINA - PRISTINA

Udhëzues (NjIF-K) 01/2025

për Identifikimin e Pronarit Përfitues

për autoritetet e zbatimit të ligjit dhe subjektet raportuese

Prill 2025

Prishtinë

Ky udhëzues u hartua me ndihmën e Projekti kundër Krimin Ekonomik në Kosovë (PECK III) i cili është projekt i përbashkët i Bashkimit Evropian dhe Këshillit të Evropës dhe zbatohet nga Këshilli i Evropës.

Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura në këtë dokument nuk duhet të konsiderohen si pasqyrim i pozicionit zyrtar të Bashkimit Evropian dhe/ose të Këshillit të Evropës.

PËRMBAJTJA

1	PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE	6
2	HYRJE	7
3	KONCEPTI I PRONËSISË PËRFITUESE	8
	3.1 Si të përcaktohet PP-ja? A ka ndonjë kriter të përcaktuar sipas standardeve ndërkombëtare?	9
4	SI PËRKUFIZOHET TERMI 'PP' NË KOSOVË?.....	11
5	PSE ËSHTË E RËNDËSISHME TË IDENTIFIKOHET PRONARI I FUNDIT PËRFITUES?	11
6	PROCEDURAT DHE PRAKTIKAT PËR IDENTIFIKIMIN E PFP	12
	6.1 Identifikimi i PFP-së së subjekteve juridike.....	12
	6.1.1 Hapi 1: Kuptoni strukturën e pronësisë dhe kontrollit.....	13
	6.1.2 Pronësia e thjeshtë (e drejtpërdrejtë).....	13
	6.1.3 Pronësia e thjeshtë (e drejtpërdrejtë ose e tërthortë).....	14
	6.1.4 Pronësia komplekse.....	15
	6.1.5 Udhëzime të mëtejshme për marrëveshjet e pronësisë	17
	6.1.6 Hapi 2: Kontroll efektiv	19
	6.1.7 Hapi 3: Zyrtarët e lartë drejtues.....	20
	6.2 Identifikimi i PFP-së të trusteve dhe marrëveshjeve tjera të ngjashme ligjore	21
7	CILAT JANË MJETET PËR TË IDENTIFIKUAR PFP?.....	24
8	METODAT E MARRJES SË INFORMACIONIT PËR PP (PËRFSHIRË JURIDIKSIONET E HUAJA) 25	
	8.1 Subjektet juridike	25
	8.1.1 Regjistrat e kompanive.....	25
	8.1.2 Regjistrat e centralizuar të PP-ve.....	25
	8.1.3 Vetë subjektet juridike	26
	8.1.4 Bankat dhe institucionet financiare.....	26
	8.1.5 BPPJF-të dhe ndërmjetësit profesionistë	26
	8.1.6 Burimet e tjera të informacionit.....	27
	8.2 Trustet ose marrëveshjet e tjera të ngjashme juridike	28
	8.2.1 Administruesit e besuar.....	28
	8.2.2 Institucionet financiare dhe BPPJF-të	28
	8.2.3 Regjistrat qendrorë të PP-së së trusteve	29
	8.2.4 Burimet e tjera informacioni, përfshirë autoritetet kombëtare.....	29
9	CILAT MUND TË JENË SFIDAT NË IDENTIFIKIMIN E PFP?	30
10	LISTA KONTROLLUESE QË DO TË PËRDORET GJATË NDËRTIMIT TË RASTIT TË PFP-SË.....	31
11	RASTE STUDIMORE PËR IDENTIFIKIMIN E PP	33
	11.1 Rasti studimor 1: Kontrolli efektiv i subjektit juridik.....	33
	11.2 Rasti studimor 2: Pronësia dhe kontrolli i tërthortë	34
	11.3 Rasti studimor 3: Pronësia komplekse.....	34
	11.4 Rasti studimor 4: Strukturë komplekse e pronësisë që përfshin trustet.....	36
12	KONKLUZIONE.....	37
13	REFERENCA.....	38
14	VEGËZA TË DOBISHME	39

- 15 SHTOJCA I: EKSTRAKTET PËRKATËSE NGA METODOLOGJIA E TPVF-SË, 2013 (REK. 24) ... 40**
- 16 SHTOJCË II: EKSTRAKTET PËRKATËSE NGA METODOLOGJIA E TPVF-SË, 2013 (REK. 25) .. 42**

SHKURTESAT

ShAI	Shkëmbimi Automatik i Informacionit
KPP/LFT	Kundër Pastrimit të Parave/Luftimi i Financimit të Terrorizmit
Ligji PPP/LFT	Ligji Nr. 05/L-096 për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Luftimin e Financimit të Terrorizmit
PP	Pronësia Përfituese
KE	Këshilli i Evropës
KDK	Kujdesi i Duhur ndaj Klientit
SPR	Standardi i Përbashkët i Raportimit
BPPJF	Bizneset dhe Profesione e Përcaktuara Jo-Financiar
ITIN	Iniciativa e Transparencës për Industrinë Nxjerrëse
BE	Bashkimi Evropian
TFVF	Task Forca për Veprim Financiar
NIF	Njësia për Inteligjencë Financiare
AZL	Agjencitë e Zbatimit të Ligjit
SH.P.K	Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuar
PP	Pastrimi i Parave
OBZHE	Organizata për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik
PEP	Persona të Ekspozuar Politikisht
FT	Financimi i Terrorizmit
PFP	Pronari i Fundit Përfitues
UNODC	Zyra e OKB-së për Drogë dhe Krime

1 PËRMBLEDHJE EKZEKUTIVE

Ky Udhëzues synon të ofrojë udhëzime hap pas hapi për autoritetet e zbatimit të ligjit (AZL) dhe subjektet raportuese të Kosovës për identifikimin e pronarëve përfitues të personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike. Udhëzuesi do të ndihmojë subjektet raportuese në përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas Ligjit Nr. 05/L-096 për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Luftimit të Financimit të Terrorizmit (në tekstin e mëtejshëm, 'Ligji PPP/LFT') duke u'a mundësuar atyre që të identifikojnë dhe verifikojnë në mënyrë efektive pronësinë përfituese (PP) të klientëve të tyre. Është thelbësore që subjektet raportuese të dinë se cilët janë pronarët përfitues të klientëve të tyre, në mënyrë që të mund të vlerësojnë në mënyrë adekuate nivelin e rreziqeve të pastrimit të parave (PP) dhe financimit të terrorizmit (FT) që lidhen me klientët e tyre të korporatave dhe të aplikojnë një qasje të bazuar në rrezik.

Ky Udhëzues do të jetë praktikisht i dobishëm për AZL-të gjatë hetimeve të tyre në identifikimin e pronarëve përfitues të subjekteve korporative. Ai synon të rrisë njohuritë dhe të kuptuarit e tyre për hapat e ndryshëm që mund të ndërmarrin për të identifikuar pronarët përfitues të personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike, përfshirë mekanizmat që mund të përdorin për të siguruar qasje në informacione të PP-së, si dhe sfidat me të cilat ata mund të përballen në identifikimin e pronarëve përfitues.

Udhëzuesi bazohet kryesisht në rishikimin e literaturës në dispozicion për transparencën e PP-së, duke përfshirë udhëzimet ndërkombëtare dhe praktikën më të mira (siç ndiqen nga juridiksionet e tjera) në identifikimin e pronarëve përfitues. Literatura përkatëse për qëllimet e këtij dokumenti përfshin, por nuk kufizohet në, ligjin dhe rregulloret në lidhje me PP-në në Kosovë, Raportin e Vlerësimit të Bashkimit Evropian (BE) dhe Këshillit të Evropës (KE) për Përputhshmërinë e Kosovës me Standardet Ndërkombëtare në Fushën e Luftimit të Pastrimit të Parave dhe Luftimit të Financimit të Terrorizmit (LPP/LFT) 2018, udhëzimet dhe raportet e ndryshme të lëshuara nga organet ndërkombëtare dhe rajonale për të siguruar transparencën e PP-së, përfshirë Task Forcën për Veprim Financiar (TFVP), Organizatën për Bashkëpunim dhe Zhvillim Ekonomik (OBZHE) dhe raportet e Bankës Botërore, tipologjinë e PP/LT dhe treguesit e flamurit të kuq të publikuar nga organizatat ndërkombëtare, si dhe çdo literaturë tjetër relevante e publikuar nga organizatat e shoqërisë civile, siç janë Open Ownership, Transparency International dhe Tax Justice Network, mbi transparencën e PP-së.

Dokumenti kryesisht fokusohet në dhënien e udhëzimeve specifike për AZL-të dhe subjektet raportuese në Kosovë për identifikimin efektiv të pronarëve përfitues të personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike.

2 HYRJE

Transparenca e pronësisë përfituese të personave juridikë dhe marrëveshjeve ligjore konsiderohet gjithnjë e më shumë si element thelbësor në luftën kundër korrupsionit, dhe si mjet për parandalimin e pastrimit të parave dhe luftimin e financimit të terrorizmit. Rastet e shumta studimore kanë treguar se subjektet korporative, përfshirë kompanitë, trustet, fondacionet dhe subjektet fiktive, mund të keqpërdoren për të fshehur identitetet e njerëzve të përfshirë në korrupsion në shkallë të gjerë dhe për të fshehur dhe transferuar të ardhurat nga krimi. Si rezultat, përpjekjet ndërkombëtare për të parandaluar keqpërdorimin e subjekteve korporative për krim financiar janë intensifikuar. Vendeve u kërkohet nga standardet e ndryshme ndërkombëtare dhe rajonale, duke përfshirë Rekomandimet e TFVF-së, Direktivat e BE-së Kundër Pastrimit të Parave (DKPP BE), Forumi Global i GABZHERR-së për Transparencën dhe Shkëmbimin e Informacionit për Qëllimet Tatimore (Forum Global) dhe Iniciativa e Transparencës për Industrinë Nxjerrëse (ITIN), për të marrë masa për sigurimin e transparencës së PP-së të personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike në juridiksionet e tyre.

Shumë juridiksione kanë ndërmarrë hapa në këtë drejtim duke prezantuar dhe zbatuar reforma të ndryshme në regjimin e tyre të PP-së, përfshirë krijimin e regjistrave të centralizuar të PP-së, për t'u mundësuar atyre që të identifikojnë dhe verifikojnë në mënyrë efektive identitetin e pronarëve të fundit përfitues (PFP) të personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike. Reforma të tilla gjithashtu do t'u mundësojnë atyre të shmangin rreziqet e reputacionit ose vlerësimet negative në vlerësimet e kryera nga institucionet ndërkombëtare, siç janë Forumi Global ose TFVF, të cilat nxjerrin rekomandime për luftimin e evazionit fiskal, respektivisht PP dhe FT. Sidoqoftë, për shkak të kompleksitetit të konceptit të PP-së dhe mekanizmave që mund të përdoren për të fshehur identitetin e PFP-ve prapa subjekteve korporative, shpesh është ngritur një shqetësim që AZL-të dhe njësitë raportuese në juridiksione të ndryshme kanë nevojë për më shumë udhëzime mbi këtë temë, veçanërisht në identifikimin e PFP-ve të personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike.

Ky dokument teknik synon në këtë mënyrë të sigurojë një udhëzim hap pas hapi për AZL-të dhe subjektet e tjera raportuese për identifikimin e PFP-së të personave juridik dhe marrëveshjeve juridike duke elaboruar procedurat dhe praktikën më të mira, siç identifikohen dhe analizohen nga standardet, udhëzimet, rregulloret dhe praktika të mira ndërkombëtare nga juridiksionet e tjera, për identifikimin e PFP-së. Së pari udhëzuesi shtjellon konceptin e PP-së, rëndësinë e identifikimit të PFP-së, dhe më pas shtjellon qasjet për të identifikuar PFP-të. Pjesa e fundit e dokumentit nxjerr në pah disa nga metodat e zakonshme për të marrë informacionin e PP-së të personave juridik dhe marrëveshjeve juridike (përfshirë juridiksionet e huaja) nga AZL-të dhe subjektet raportuese, si dhe sfidat që mund të hasen në këtë drejtim.

3 KONCEPTI I PRONËSISË PËRFITUESE

Çështja e identifikimit të pronarëve përfitues të personave juridik dhe marrëveshjeve juridike është bërë gjithnjë e më e rëndësishme në nivel ndërkombëtar, sepse ajo luan një rol qendror në sigurimin e transparencës dhe integritetit të sektorit financiar, si dhe në përpjekjet e zbatimit të ligjit.

Koncepti i PP-së i referohet gjithmonë individit ose individëve - me fjalë të tjera, **vetëm personave fizik** - të cilët përfundimisht zotërojnë ose kontrollojnë subjektin juridik ose marrëveshjen, siç është kompania, trusti ose fondacioni, etj. Termat “PP” dhe “pronar përfitues” përdoren në mënyrë të ndërsjellë në këtë Udhëzues, me kuptim të njëjtë.

TFVF (FATF) ka përkufizuar termin ‘pronarë përfitues (TFVF, 2012-2020), për të përfshirë

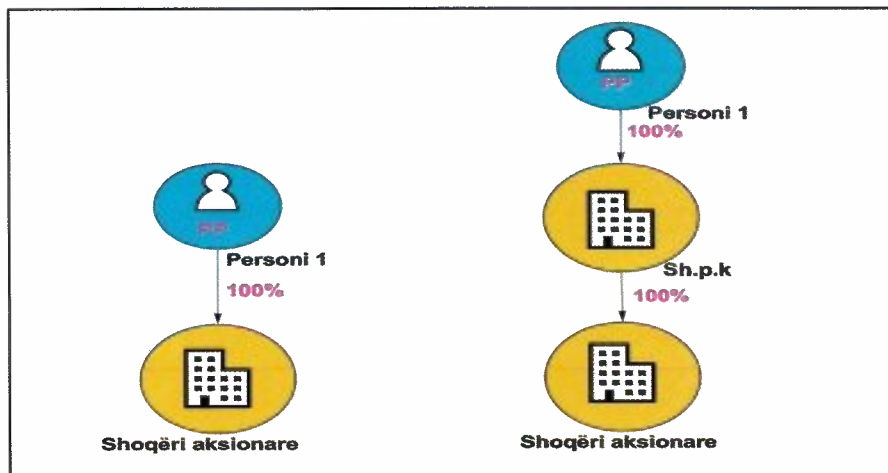
personin(at) fizik që përfundimisht zotërojnë ose kontrollojnë një klient dhe/ose personin fizik në emër të të cilit kryhet një transaksion. Gjithashtu përfshin personat që ushtrojnë kontroll përfundimtar të efektshëm mbi personin juridik ose marrëveshjen¹

Ai sqaron më tej se referimi në “përfundimisht zotëron ose kontrollon” dhe “kontroll përfundimtar të efektshëm” në përkufizimin e TFVF-së “i referohet situatave në të cilat pronësia/kontrolli ushtrohet përmes një zinxhiri ose pronësie ose me anë të kontrollit të ndryshëm nga kontrolli i drejtpërdrejtë.” Me fjalë të tjera, pronari përfitues është personi ose personat që përfiton ose ushtron kontroll, drejtpërdrejt ose tërthorazi, mbi subjektin juridik.

Le të marrim një shembull të thjeshtë, siç ilustron në Figura 1 më poshtë, për të kuptuar konceptin e pronësisë përfituese, dhe si ndryshon nga pronësia ligjore. Kur një individ është aksionar i vetëm i një kompanie dhe është ai që e kontrollon atë në mënyrë të efektshme dhe të drejtpërdrejtë (ana e majtë e Figurës 1), ai individ është pronari ligjor dhe përfitues i kompanisë. Sidoqoftë, në praktikën tregtare, është e mundur që ndërmjet një kompanie dhe pronarit të saj përfitues, të ketë më shumë shtresa të cilat formojnë një zinxhir subjektësh para se të arrijnë tek pronari përfitues. Siç përshkruhet në Figurën 1 më poshtë (në të djathtë), ekziston një shtresë e vetme ndërmjet shoqërisë aksionare dhe pronarit të saj përfitues: shoqëria me përgjegjësi të kufizuar (SH.P.K). Në këtë rast, pronari përfitues kontrollon shoqërinë aksionare në mënyrë indirekte përmes SH.P.K-së. SH.P.K është aksionari i shoqërisë aksionare ose, me fjalë të tjera, pronari i saj ligjor.

¹ FATF (2012): *Standardet ndërkombëtare për Luftimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit (the “FATF Recommendations”)*. Përditësuar së fundmi në Shkurt 2023. Gjetet në: <https://www.fatf-gafi.org>

Figura 1: Dallimi ndërmjet PP-së dhe pronësisë ligjore

Burimi: Autori (përshtatur nga OBZhE & IDB, 2019, f. 3)

3.1 Si të përcaktohet PP-ja? A ka ndonjë kriter të përcaktuar sipas standardeve ndërkombëtare?

Pronari përfitues është individi ose individët të cilët në mënyrë efektive zotërojnë ose kontrollojnë personin juridik. Kjo pronësi ose kontroll mund të ushtrohet në mënyra të ndryshme. Rasti më i zakonshëm është mbajtja e interesit kontrollues të pronësisë në personin juridik (p.sh., 25% ose më shumë aksione në personin juridik). Mënyra të tjera përfshijnë ushtrimin e kontrollit duke mbajtur një përqindje të konsiderueshme të të drejtave të votimit në personin juridik ose duke pasur kompetencën për të emëruar ose shkarkuar anëtarët e bordit të drejtorëve të personit juridik.

Kontrolli efektiv mund të ushtrohet edhe me mjete të tjera, duke pasur kompetencë për të ndikuar ose vënë veton në vendimet e marra nga subjekti ekonomik, ose përmes marrëveshjeve ndërmjet aksionarëve ose partnerëve, ose përmes lidhjes familjare ose lloj tjetër me ata që janë përgjegjës për vendimmarrjen, ose përmes mbajtjes së obligacioneve të negociueshme të subjektit ekonomik ose letrave tjera me vlerë që mund të konvertohen në aksione². Shembujt e mësipërm tregojnë se përcaktimi i PP-së është një proces kompleks që ndryshon nga rasti në rast. Rregulloret e një vendi shpesh përcaktojnë kriteret për të përcaktuar se kush duhet të konsiderohet pronar përfitues, siç diskutohet më poshtë në Seksionin 3 në këtë udhëzues.

Në nivel ndërkombëtar, Standardet e TFVF-së nuk caktojnë prag për të përcaktuar pjesëmarrje kontrolluese në personat juridik. Vendeve u është dhënë diskrecioni për të përcaktuar pragu e tyre, duke marrë parasysh nivelin e rreziqeve të PP/FT-së me të cilat përballen personat juridik në juridiksionin e tyre. Megjithatë, Shënimi Interpretues i TFVF-së për Rekomandimin 24³ Udhëzuesi i tij i 2014 për transparencën e personave juridik (TFVF, 2014), dhe procesi i vlerësimit të tij duket se ka mbështetur pragu prej 25% si të

² FATF (2014): *Udhëzues për Transparencën dhe Pronësinë Përfituese*, gjendet në: <https://www.fatf-gafi.org/en/home.html>.

³ Po aty, faqe 91

pranueshëm⁴ (OBZHE dhe IDB 2019). Si rezultat, pragu prej '25%' ose 'më shumë se 25%' është miratuar në shumë përkufizime të PP-së, siç është Standardi i Përbashkët i Raportimit (SPR) për Shkëmbimin Automatik të Informacionit (ShAI) dhe Direktiva e 4-të e BE-së për LPP (D4LPP). Pavarësisht pranimi të përgjithshëm të pragut të pronësisë prej '25%' ose 'më shumë se 25%', ka shumë vende dhe/ose iniciativa që përdorin pragjet më të ulëta për të identifikuar PP-në ose personin që konsiderohet se ka një pjesë kontrolluese. Për shembull, Argjentina, Republika Dominikane, Filipinet përdorin pragu prej 20%; Uruguai, 15%; Barbados, Bahamas, Belize dhe Jersey, 10%; dhe Kolumbia, 5%. Në mënyrë të ngjashme, ITIN dhe Pronësia e Hapur fuqimisht mbrojnë dhe promovojnë miratimin e kufijve më të ulët për të identifikuar pronarët përfitues.

Përkufizimi i PP-së siç jepet në D4LPP është i ngjashëm me Rekomandimet e TFVF-së të vitit 2012 që thekson, "çdo person fizik i cili përfundimisht zotëron ose kontrollon klientin dhe/ose personin(at) fizik në emër të të cilit kryhet një transaksion ose aktivitet." Sidoqoftë, D4LPP siguron një kriter më specifik për të përcaktuar pronarët përfitues të subjekteve korporative, trusteve dhe marrëveshjeve tjera të ngjashme juridike. Në rastin e subjekteve korporative, D4LPP parashikon që pronari përfitues është personi fizik i cili plotëson cilindo nga kushtet e mëposhtme:

- a) zotëron ose kontrollon personin juridik përmes pronësisë së drejtpërdrejt ose të tërthortë të 25% ose më shumë të aksioneve ose të drejtave të votimit në subjekti ekonomik; ose
- b) ndikon ose kontrollon subjektin ekonomik me anë të mjeteve tjera; ose
- c) nëse kriteret e mësipërme nuk mund të përcaktohen, zyrtari i lartë drejtues do të trajtohet si pronarë përfitues.

Në rastin e trusteve, D4LPP parashikon që personat e mëposhtëm fizik të identifikohen si pronarë përfitues:

- a) themeluesi;
- b) administruesi(t) i/e besuar;
- c) mbrojtësi, nëse ka;
- d) përfituesit ose, kur individët që përfitojnë nga marrëveshjet juridike apo subjekti duhet të përcaktohen, klasa e personave në interesin kryesor të të cilëve marrëveshja juridike apo subjekti është krijuar apo operon;
- e) çdo person tjetër privat që ushtron kontrollin e fundit mbi një trust përmes pronësisë së drejtpërdrejtë apo të tërthortë apo përmes mjeteve të tjera;
- f) Në rastin e subjekteve juridike si fondacionet, dhe marrëveshjet juridike të ngjashme me trustet, personi/at privat që kanë pozita ekuivalente apo të ngjashme me ato që janë cekur më lartë për trustet kërkohen të identifikohen si pronarë përfitues.

⁴ OECD and IDB (2019): *A Beneficial Ownership Implementation Toolkit*, gjendet në: <https://www.oecd.org/>.

4 SI PËRKUFIZOHET TERMI 'PP' NË KOSOVË?

Në Kosovë, përkufizimi i "pronarit përfitues" është dhënë në Ligjin për PPP/LFT të Kosovës i cili përcakton pronarin përfitues si "personin fizik i cili përfundimisht zotëron ose kontrollon një klient ose një llogari, një person në emër të cilit transaksioni është duke u kryer ose një person i cili përfundimisht ushtron kontroll efektiv mbi një person juridik ose marrëveshje"- neni 2 paragrafi (1) pika (1.36). Neni 19 paragrafi (1) pika (1.2) i Ligjit mbi PPP/LFT përcakton se "të gjitha subjektet raportuese duhet të identifikojnë pronarin përfitues dhe/ose personin fizik ose personat të cilët drejtpërdrejtë ose në mënyrë indirekte kontrollojnë 25% ose më shumë të një personi juridik".

Tutje, me qëllim të zbatimit të Ligjit për PPP/LFT, Njësia për Inteligjencë Financiare ka nxjerr Udhëzimin Administrativ MF (NjIF-K) 01/2021 për Pronarin Përfitues për Subjektet Raportuese, i cili ka për qëllim që të rritë transparencën e pronësisë përfituese dhe udhëzoj subjektet raportuese për identifikimin dhe verifikimin e pronarëve përfitues me qëllim të menaxhimit me efektivitet të rrezikut të pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit, që mund të paraqitet gjatë zbatimit të dispozitave ligjore për pronarët përfitues.

Kosova ka miratuar edhe Ligji Nr. 08/L-265 për Regjistrin e Pronarëve Përfitues, qëllimi i të cilit është krijimi, funksionimi, administrimi i regjistrit të pronarëve përfitues, përcaktimi i obligimeve të personave fizikë dhe subjekteve të detyruara të cilat regjistrojnë informacionin e pronësisë përfituese në regjistër dhe ngritjes së transparencës së pronësisë përfituese, si dhe përcaktimi i masave ndëshkuese në rast të mosrespektimit të dispozitave të këtij ligji.

Banka Qendrore e Kosovës po ashtu në Rregulloren për Parandalimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit rregullon përcaktimin e mbajtësve të së drejtës së pronësisë (pronarëve përfitues), si dhe me qëllim të mbështetjes së bankave dhe institucioneve financiare lidhur me identifikimin dhe verifikimin e pronësisë përfituese ka lëshuar Udhëzim mbi Identifikimin e Pronarëve Përfitues.

5 PSE ËSHTË E RËNDËSISHME TË IDENTIFIKOHET PRONARI I FUNDIT PËRFITUES?

Subjektet korporative si kompanitë, trustet, fondacionet, partneritetet dhe llojet e tjera të personave juridikë dhe aranzhime kryejnë një larmi të gjerë aktivitetesh tregtare dhe sipërmarrëse. Sidoqoftë, përkundër rolit thelbësor dhe legjitim që njësitë e korporatave luajnë në ekonomi, në kushte të caktuara, ato janë keqpërdorur për qëllime të paligjshme, duke përfshirë pastrimin e parave, ryshfetin dhe korrupsionin, marrëveshjet e brendshme, mashtrimet tatimore, financimin e terrorizmit dhe aktivitete të tjera të paligjshme. Kjo ndodh sepse, për kriminelët që përpiqen të anashkalojnë masat e LPP/LFT, subjektet korporative ofrojnë një rrugë tërheqëse për të maskuar pronësinë dhe për të fshehur origjinën e paligjshme.

Studime të ndryshme të kryera nga TFVF, Banka Botërore, Zyra e Kombeve të Bashkuara për Drogë dhe Krime (UNODC) kanë hulumtuar keqpërdorimin e subjekteve korporative për qëllime të paligjshme, përfshirë për PP/FT-në. Në përgjithësi, mungesa e informacionit adekuat, të saktë dhe me kohë të PP-së lehtëson PP/FT-në duke fshehur:

- a) identitetin e kriminelëve të njohur ose të dyshuar;
- b) qëllimin e vërtetë të një llogarie ose prone të mbajtur nga një subjekt korporativ; dhe/ose;
- c) burimin ose përdorimin e fondeve ose pronës së lidhur me subjektin korporativ.

Si rezultat, standarde të ndryshme ndërkombëtare, siç janë Rekomandimet e TFVF-së, Forumi Global dhe Iniciativa për Transparencën e Industrive Ekstraktive (ITIN), kërkojnë nga vendet që të ndërmarrin masa për të siguruar transparencën e PP-së. Vendet vlerësohen nga këto organe ndërkombëtare për të përcaktuar se në ç' masë këto vende kanë respektuar standardet përkatëse ndërkombëtare për të siguruar transparencën e PP-së dhe nëse autoritetet kompetente kanë qasje në informacionin e duhur, të saktë dhe të përditësuar për PP në kohën e duhur, pasi që ky informacion është i rëndësishëm për luftimin e evazionit fiskal, korrupsionit, PP dhe FT.

Është përgjithësisht e njohur se transparenca e PP-së do të sjellë dobi në përmirësimin e klimës së investimeve të një juridiksioni, zvogëlimin e rreziqeve të reputacionit dhe atij financiar, parandalimin e rrjedhave të paligjshme financiare të lidhura me PP, FT, evazionin fiskal dhe korrupsionin, zvogëlimin e rrezikut të konfliktit të interesit, rritjen e grumbullimit të të ardhurave të vendit, si dhe sigurimin e integritetit dhe llogaridhënies së zyrtarëve të zgjedhur publik⁵.

6 PROCEDURAT DHE PRAKTIKAT PËR IDENTIFIKIMIN E PFP

6.1 Identifikimi i PFP-së së subjekteve juridike

Udhëzuesi i TFVF-së për Transparencën e Pronësisë Përfituese siguron udhëzime për subjektet raportuese në identifikimin e PFP-ve të subjekteve juridike⁶ të cilat janë mbështetur në masë të madhe edhe nga dokumentet, raportet dhe udhëzimet tjera ndërkombëtare për PP⁷. Për të përcaktuar pronarët përfitues të subjekteve juridike, Udhëzuesi i TFVF-së kërkon përdorimin e një qasjeje të mbledhjes së informacionit sipas shtresave, siç përshkruhet më poshtë:

⁵ Iniciativa për Transparencën e Industrive Nxjerrëse (2017) Fleta e të dhënave: Zbulimi i Pronësisë Përfituese, gjendet në: <https://eiti.org/>

Shihni gjithashtu: Knobel et al (2018) Gjendja e lojës së regjistrimit të OB: Një përmbledhje vizuale (Rrjeti i Drejtësisë Tatimore), gjendet në: www.taxjustice.net.

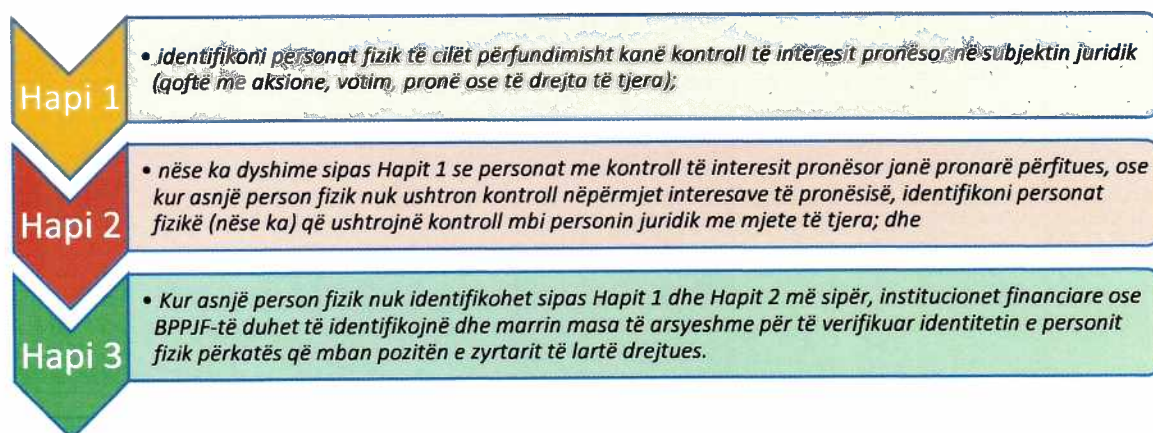
Shihni gjithashtu: Emile van der Does de Willebois et al. (2011) *The Puppet Masters: Si të korrupuarit përdorin strukturat ligjore për të fshehur pasuritë e vjedhura dhe çfarë duhet bërë rreth saj* (StAR, UNODC dhe Banka Botërore), gjendet në: <https://star.worldbank.org/>.

⁶ FATF (2014): Udhëzues për Transparencë dhe Pronësi Përfituese, gjendet në: <https://www.fatf-gafi.org>

⁷ FATF (2019), BPraktikë Practices on Beneficial Ownership for Legal Persons, gjendet në: <https://www.fatf-gafi.org>.

See also: OECD and IDB (2019), Një Udhëzues për Zbatimin e Pronësisë Përfituese, gjendet në: <https://www.oecd.org/>

See also: FATF and Egmont Group (2018), Concealment of Beneficial Ownership, gjendet në: <https://www.fatf-gafi.org>

Është me rëndësi të theksohet se masat e mësipërme janë **proces kaskadë**, për t'u përdorur në radhë kur është ndërmarr hapi i mëparshëm, por nuk ka rezultat në identifikimin e PFP-së. Këto procedura identifikimi gjenden edhe në Shënimin Interpretues të TFVF-së për Rekomandimin 10.

Seksioni më poshtë shpjegon tre hapat e mësipërm në mënyrë më të detajuar për identifikimin e pronarëve përfutues të subjekteve juridike.

6.1.1 Hapi 1: Kuptoni strukturën e pronësisë dhe kontrollit

Koncepti i pronësisë dhe kontrollit është qendror në përkufizimin e PP-së. Për të identifikuar PFP-në e një subjekti juridik, AZL-të dhe subjektet raportuese duhet së pari të kuptojnë strukturën e pronësisë dhe kontrollit të subjektit juridik.

Në këtë drejtim, hapi i parë është identifikimi i individëve që mbajnë interesa pronësore në një subjektin juridik, qoftë drejtpërdrejt ose tërthorazi *d.m.th.*, përmes një zinxhiri subjektsh ose marrëveshjesh të tjera. Interesat pronësore mund të mbahen në formën e aksioneve, votimit, pronës ose të drejtave të tjera. Në Kosovë, pragu për pronësinë, siç parashikohet në Ligjin për PPP/LFT të Kosovës, është 25% ose më shumë. Prandaj, AZL-të ose subjektet raportuese duhet që së pari të identifikojnë të gjithë personat fizik që mbajnë drejtpërdrejt ose tërthorazi 25% ose më shumë të aksioneve ose të drejtave të votimi në një subjekt juridik.

Sidoqoftë, duhet të theksohet se edhe nëse pragu zbatohet për identifikimin e një pronari përfutues në Kosovë, identifikimi i personave me një nivel të veçantë të pronësisë (të drejtpërdrejtë ose të tërthortë) nuk përjashton mundësinë e personave të tjerë që plotësojnë kriteret e pronarit përfutues. Parimi i kontrollit vlen edhe për rrethanat kur personat veprojnë së bashku për të ushtruar kontroll: për shembull, dy ose më shumë persona, secili me më pak se një pjesë kontrolluese të kompanisë, mund të kontrollojnë së bashku kompaninë dhe për këtë arsye secili person do të ishte PFP.

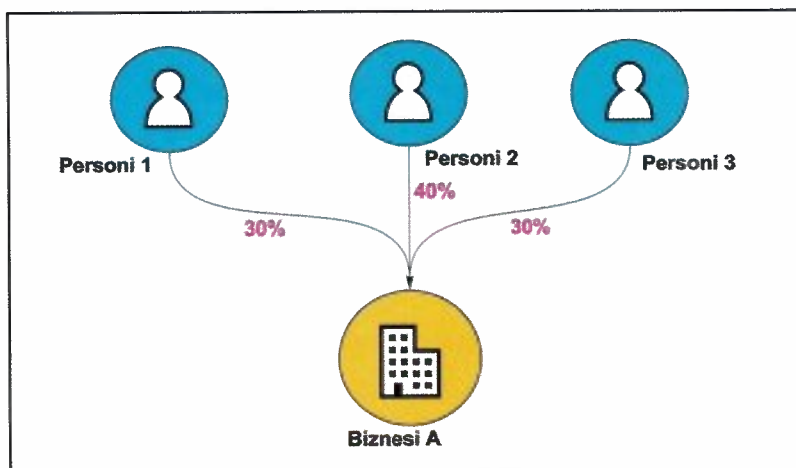
Struktura pronësore e subjektit juridik mund të jetë e thjeshtë ose komplekse sipas natyrës, siç ilustron në seksionet 6.1.2, 6.1.3 dhe 6.4 më poshtë.

6.1.2 Pronësia e thjeshtë (e drejtpërdrejtë)

Sa për ilustrim, Figura 2 më poshtë përshkruan strukturën e thjeshtë të pronësisë së drejtpërdrejt në një subjekt juridik. Personi 1 mban drejtpërdrejt 30% të aksioneve, Personi 2 mban 40% të aksioneve dhe Personi 3 mban 30% të aksioneve në Shoqërinë A. Pasi që të

gjithë mbajnë 25% ose më shumë të aksioneve të drejtpërdrejta në Kompaninë A, Personi 1, Personi 2 dhe Personi 3 duhet të jenë të gjithë të identifikuar si PFP të Kompanisë A.

Figura 2: Pronësia e thjeshtë (e drejtpërdrejtë)

Duhet të theksohet këtu se vlerësimi i numrit të aksioneve të drejtpërdrejta që mbajnë personat fizik në një kompani mund të jetë i thjeshtë. **AZL-të ose subjektet raportuese mund të shikojnë dokumentet e regjistrimit dhe regjistrin e anëtarëve për të kuptuar nëse ndonjë individ mban 25% ose më shumë aksione në subjektin juridik.**

Të gjitha aksionet në emetim nga subjekti juridik duhet të përfshihen gjatë llogaritjes së aksioneve. Përqindja zakonisht llogaritet duke përdorur vlerën nominale (ose mesataren) të aksioneve. Aksionet që nuk janë emetuar kurrë ose që janë blerë dhe anuluar nuk duhet të përfshihen.

Në mënyrë të ngjashme, të drejtat e votimit të bashkangjitura për aksionet ka të ngjarë të përcaktohen në dokumentet themeluese të kompanisë, p.sh., në statut. Të drejtat e votimit mund të ushtrohen në mënyra të ndryshme, përfshirë në mbledhjet e përgjithshme ose përmes vendimeve me shkrim. Shpesh një votë i bashkëngjitet një aksioni, por kompania mund të ketë klasa të ndryshme aksionesh me të drejta të ndryshme. Për shembull, disa aksione mund të mos kenë të drejtë vote, ose të drejtë vote vetëm në rrethana të caktuara, ose të drejta shtesë për më shumë se një votë për aksion.

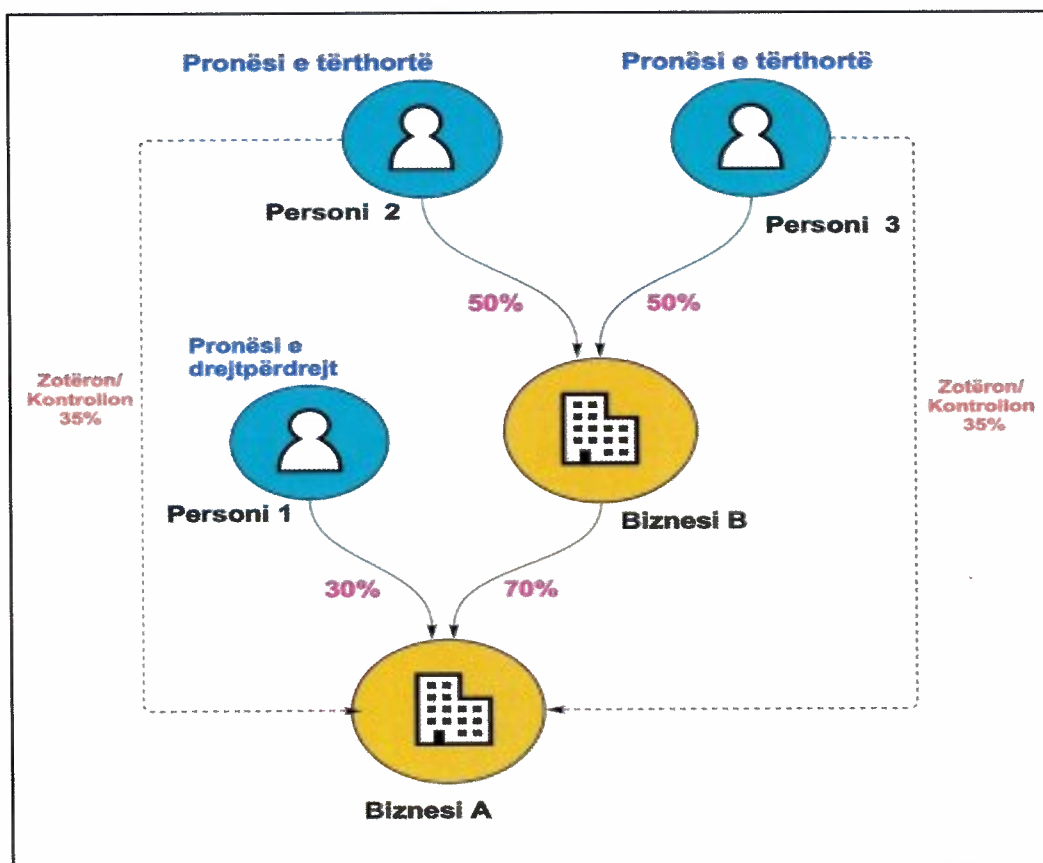
Kur ndonjë person fizik zotëron aksione në kompani drejtpërsëdrejti dhe ekzistojnë të drejtat të votimi të bashkangjitura në ato aksione, regjistri i anëtarëve të kompanisë së bashku me dispozitat e të drejtave të votimit të neneve (nëse ka) do t'ua mundësojnë AZL-ve ose subjekteve raportuese të kuptojnë nëse personi fizik zotëron më shumë se 25% të të drejtave të votimit.

6.1.3 Pronësia e thjeshtë (e drejtpërdrejtë ose e tërthortë)

Përderisa, identifikimi i formave të drejtpërdrejta të pronësisë dhe kontrollit - për shembull, përmes mbajtjes së aksioneve të zakonshme - është relativisht i drejtpërdrejtë, ka edhe mënyra të tjera në të cilat personat fizik mund të kenë pronësi të tërthortë mbi subjektin juridik. Një pronësi e tillë e tërthortë mund të jetë e thjeshtë, siç ilustron Figura 3 më poshtë, ose mund të jetë shumë komplekse, siç shpjegohet në seksionin e radhës. Sipas Hapit 1, AZL-ve dhe subjekteve raportuese u kërkohet të identifikojnë personin(at) fizik që mbajnë

interesa pronësore në subjektin juridik drejtpërdrejtë ose tërthorazi, d.m.th., nëpërmjet zinxhirit të subjekteve ose marrëveshjeve tjera.

Figura 3: Pronësia e thjeshtë (e drejtpërdrejtë ose e tërthortë)

Sa për ilustrim, në 3, Personi 1 zotëron drejtpërdrejtë 30% të Kompanisë A ndërsa Personi 2 dhe Personi 3 në mënyrë të tërthortë zotërojnë secili 35% të aksioneve në Kompaninë A nëpërmjet Kompanisë B, e cila është pronare ligjore e 70% të aksioneve në Kompaninë A.

6.1.4 Pronësia komplekse

Përveç pronësisë së thjeshtë (të drejtpërdrejtë ose të tërthortë), ka shumë mënyra të tjera komplekse në të cilat personat fizik mund të kenë pronësi të tërthortë ose të ushtrojnë kontroll të tërthortë mbi subjektet juridike. Këto mund të përfshijnë, për shembull, përmes marrëveshjeve të aksionarëve, aksionarëve të emëruar, aksioneve të bartëshme dhe aksioneve të konvertueshme⁸

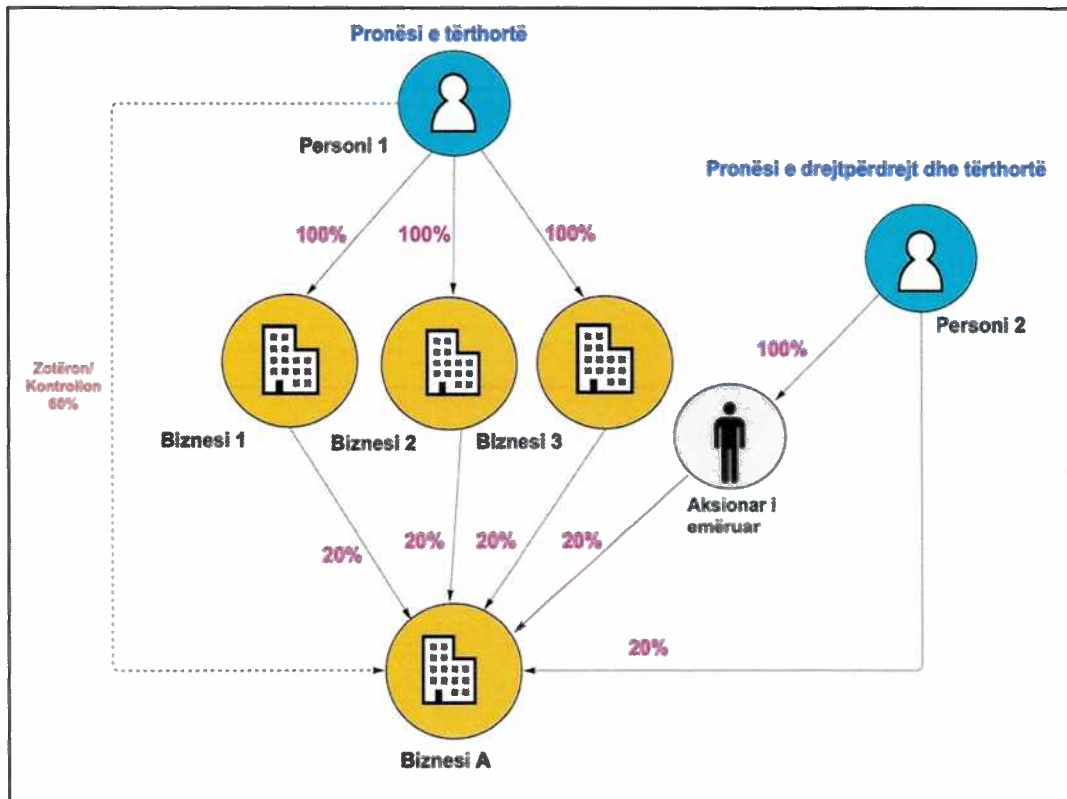
Sa për ilustrim, në Figura 4 më poshtë, ka dy PFP të Kompanisë A:

- Personi 1 i cili në mënyrë të tërthortë mban 60% të aksioneve në Kompaninë A përmes tri shoqërive tregtare - Kompania 1, Kompania 2 dhe Kompania 3, ku secila mban 20% të aksioneve në Kompaninë A; dhe
- Personi 2 i cili mban 40% të aksioneve në Kompaninë A - 20% aksione të drejtpërdrejta dhe 20% aksione të tërthorta përmes aksionarit të emëruar.

⁸ FATF (2014): *Guidance on Transparency and Beneficial Ownership*, available at: <https://www.fatf-gafi.org/>

Në këtë shembull, është e rëndësishme të theksohet se nuk ka pronar të drejtpërdrejtë i cili mban 25% ose më shumë të aksioneve në subjektin juridik dhe që në këtë mënyrë i plotëson kriteret e pragut për përcaktimin e PP-së sipas Ligjit PPP/LFT të Kosovës. Secili aksionar mban drejtpërdrejt vetëm 20% të aksioneve në kompani ndërsa pronësia e tërthortë përfundimisht përqendrohet në duart e Personit 1 dhe Personit 2. Ky shembull nxjerr në pah rëndësinë e përcaktimit të pronësisë së tërthortë të subjekteve juridike.

Figura 4: Identifikimi i pronësisë së tërthortë

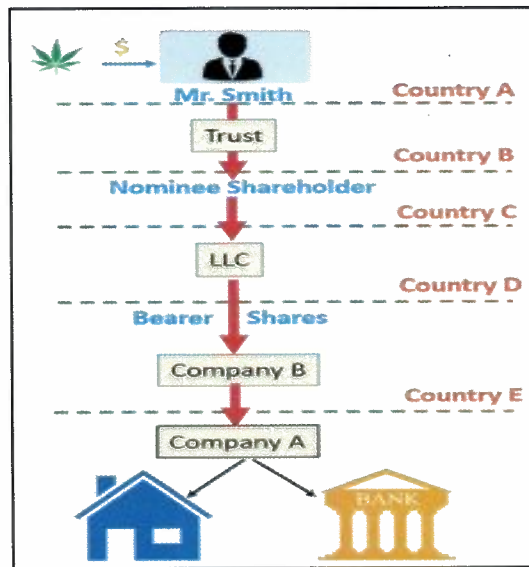

Struktura e pronësisë dhe kontrollit të një subjekti juridik mund të bëhet më komplekse duke përfshirë më shumë shtresa për të fshehur identitetin e PFP-ve, dhe veçanërisht duke përfshirë subjektet korporative në juridiksione të ndryshme, duke e bërë identifikimin e PFP-ve jashtëzakonisht të vështirë për AZL-të.

Për të ilustruar nivelin e kompleksitetit, në Figura, z. Smith krijon një kompani në Vendin A dhe përvetëson prona dhe hap llogari bankare, të gjitha në emër të Kompanisë dhe jo në emrin e tij në Vendin A. Kjo krijon një shtresë të vetme në identifikimin e pronarit përfitues të Kompanisë A. Sidoqoftë, nëse z. Smith është listuar si aksionari i vetëm i kompanisë, do të ishte relativisht më e lehtë për AZL-të dhe raportimin për të gjetur se z. Smith është personi që në mënyrë efektive zotëron ose kontrollon kompaninë d.m.th., z. Smith është pronari përfitues i kompanisë A.

Megjithatë, nëse z. Smith dëshiron të qëndrojë i fshehur nga AZL-të ose, për shembull, është përfshirë në evazionin fiskal, PP ose FT, z. Smith me siguri do të përpiquej ta bënte tërë strukturën më të komplikuar për AZL-të për ta kuptuar këtë. Në vend që të fshehtë identitetin e tij pas një subjekti të vetëm, z. Smith do të përdorë tërë zinxhirin e subjekteve korporative. Sa më i gjatë të jetë zinxhiri i subjekteve midis një subjekti juridik dhe pronarit të tij përfitues, aq më e vështirë do të jetë të përcaktohet se kush është pronari përfitues, sepse do të jetë e nevojshme të përcaktohet se kush kontrollon secilën shtresë brenda strukturës së pronësisë dhe kontrollit.

Figura 5: Struktura komplekse e pronësisë dhe kontrollit

OECD&IDB (2019), f. 5

Për ta bërë më të ndërlikuar identifikimin e PFP-së, z. Smith mund të përdorë aksionarët e emëruar, kompanitë që emetojnë aksione bartëse dhe/ose subjektet juridike më komplekse, siç janë trustet ose fondacionet, struktura e kontrollit e të cilave është më e sofistikuar se ajo e një kompanie (e cila ka vetëm aksionarë) në pronësinë dhe strukturën e kontrollit të një kompanie. Të gjitha këto barriera mund edhe të kombinohen, siç tregohet në Figura .

Për më tepër, për ta bërë identifikimin e PFP-së edhe më të vështirë, zinxhiri i pronësisë shpesh zgjerohet gjeografikisht, me secilën shtresë të vendosur në një vend të ndryshëm. Prandaj do të jetë e nevojshme të merret informacion nga secili vend në mënyrë që të zbulohet se kush kontrollon secilën shtresë. Nëse një vend i zinxhirit nuk arrin të shkëmbejë informacion me të tjerët, ose nuk ka informacion në dispozicion, identifikimi i PP-së mund të rezultojë një detyrë e pamundur.

6.1.5 Udhëzime të mëtejshme për marrëveshjet e pronësisë

6.1.5.1 Aksionet e bartëshme

Aksionet e bartëshme dhe garancitë e aksioneve të bartëshme mund të përdoren për të penguar identifikimin e pronarit përfitues të kompanisë. Nëse subjekti lëshon aksione të bartëshme, aksionari ose pronari i atij subjekti është çdo person që mban aksionet (në letër) në çdo kohë të caktuar. Dividendët paguhen kundrejt paraqitjes së aksioneve në letër, por identiteti i PP-së nuk zbulohet domosdoshmërisht. Aksionet e bartëshme mundësojnë transferimin e pronësisë thjesht duke ia dorëzuar aksionet një personi tjetër. Nëse PP kontrollon një subjekt përmes aksioneve të bartëshme, është shumë e vështirë të përcaktohet identiteti i tij ose i saj, sepse autoritetet do të duhet të zbulojnë se kush i mban aksionet në letër në çdo kohë (dhe aksionet mund të mbahen kudo: në kasafortë, bankë, e kështu me radhë).

Disa vende ndalojnë aksionet dhe garancitë e bartëshme dhe të tjerat kërkojnë që ato të mobilizohen në një marrëveshje kujdestarie, por disa vende ende i lejojnë ato të përdoren lirshëm dhe këto vende duhet të marrin masa efektive për të adresuar menjëherë rreziqet nga aksionet e bartëshme, siç kërkohet nga standardet ndërkombëtare⁹

6.1.5.2 Aksionarët e emëruar

Aksionar i emëruar është person fizik që mban interes në subjektin juridik në emër të dikujt tjetër pa kontrolluar ose zotëruar atë interes. Përdorimi i aksionarëve të emëruar në strukturën e pronësisë dhe kontrollit të subjektit juridik do të pengojë identifikimin e pronarit përfitues, sepse personi fizik emri i të cilit shfaqet si aksionar ose pronar në regjistrin e aksionarëve të kompanisë nuk është PFP i kompanisë identiteti i së cilit mbetet i maskuar.

Për t'u marrë me rreziqet që ndërlidhen me aksionarët e emëruar, qasje të ndryshme janë miratuar nga juridiksione të ndryshme. Disa juridiksione kanë ndaluar plotësisht përdorimin e aksionarëve të emëruar, ndërsa të tjerat kanë lejuar përdorimin e tyre duke vendosur kushte të caktuara. Për shembull, disa juridiksione kanë miratuar ligje ose kanë zbatuar regjime rregullatore që kërkojnë nga kandidatët të identifikohen shprehimisht, ose te vetë subjekti juridik, ose autoritetit rregullator, ose te të dyja¹⁰. Disa juridiksione, si Mbretëria e Bashkuar, gjithashtu kanë paraparë qartë në kornizën e tyre ligjore dhe rregullatore që pretendimi i të qenit drejtor i emëruar nuk do të përjashtonte përgjegjësinë penale personale të të emëruarit dhe gjithashtu do të kufizonte çdo dëmshpërblim në favor të të emëruarve. Disa juridiksione të tjera kërkojnë që të emëruarit të licencohen dhe të shpalojnë se në emër të kujt ata veprojnë¹¹, ku informacioni i tillë duhet të regjistrohet në mënyrë të duhur dhe të vihet në dispozicion të autoritetit kompetent sipas kërkesës.

Pavarësisht nga ajo që u cek më sipër, megjithatë duhet të theksohet se aksionari i emëruar mund të maskojë pronarin përfitues të subjektit juridik.

6.1.5.3 Marrëveshjet e pronësisë së përbashkët

Në marrëveshjet e pronësisë së përbashkët, dy ose më shumë palë bien dakord të ushtrojnë të drejtat e tyre së bashku. Prandaj, në situata të tilla, pavarësisht se secila palë mban më pak se 25% të aksioneve ose të drejtave të votimit në subjektin juridik, ato mund të ushtrojnë ende kontroll efektiv ose ndikim mbi vendimmarrjen e personit juridik kur ushtrojnë të drejtat e tyre së bashku.

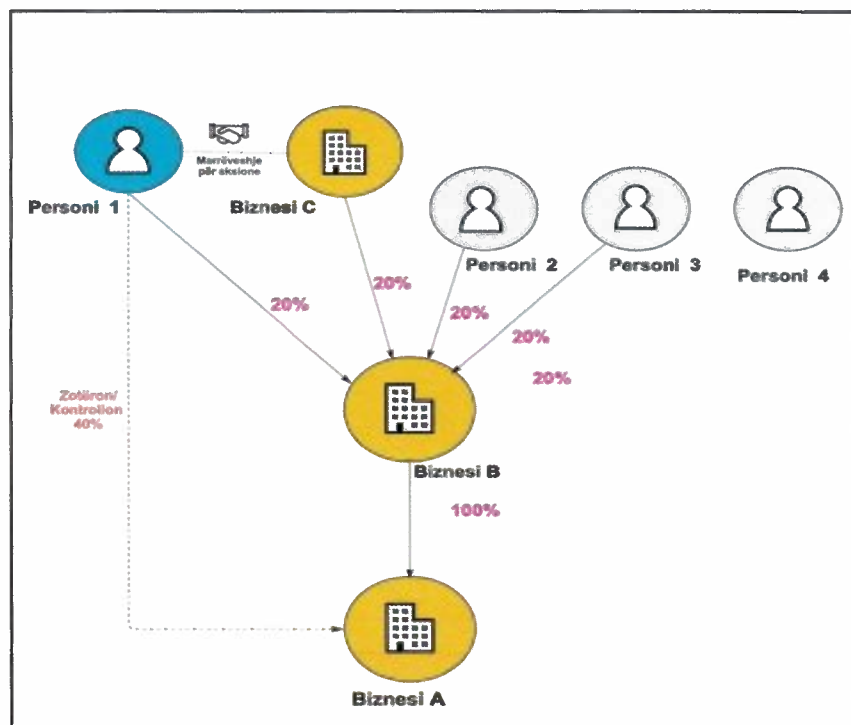
Sa për ilustrim, në Figura 1, Personi 1 kontrollon në mënyrë të tërthortë 40% të aksioneve (dhe të drejtave të votimit të bashkangjitura) në Kompaninë A. Ky kontroll i tërthortë zbatohet përmes marrëveshjes së aksionarëve me anë të së cilës i emëruari, Kompania C, mban 20% të aksioneve të Kompanisë B në emër të Personit 1. Vetë Kompania B ka pronësinë e plotë të Kompanisë A.

⁹ Rekomandimi 24, rekomandimet e FATF të vitit 2012

¹⁰ Për shembull, Nigeria, India ose Kanadaja

¹¹ Për shembull, Letonia dhe Kanadaja për aksionarët e emëruar dhe Australia për drejtorët e emëruar

Figura 6: Pronësia e tërthortë përmes marrëveshjeve të aksionarëve

6.1.6 Hapi 2: Kontroll efektiv

Kontrolli efektiv është pjesë e përkufizimit të PP-së. Kur nuk është e mundur të identifikohen personat me kontroll përmes pronësisë, ose nëse ka dyshim se ata persona janë në të vërtetë pronarët përfitues, hapi tjetër për AZL-të dhe subjektet raportuese është të identifikojnë personin(at) fizik që kontrollojnë subjektet juridike përmes mjeteve të tjera, siç është ndikimi personal ose financiar. Në këtë drejtim, të kuptuarit e strukturës qeverisëse të subjektit juridik do të jetë e dobishme për AZL-të dhe subjektet raportuese për të identifikuar ata persona që kanë të drejtë të ushtrojnë, ose që përndryshe ushtrojnë, kontroll ose ndikim përfundimtar efektiv mbi subjektin juridik.

Nocioni i kontrollit efektiv është i rëndësishëm në situatat kur pronari përfitues mund të mos ketë interes pronësor dhe/ose nuk është personi në emër të të cilit kryhet ndonjë transaksion ose lidhet ndonjë marrëveshje afariste.

Në përcaktimin se kush përfundimisht kontrollon ose ndikon në një subjekt juridik, AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të marrin parasysh si në vijim:

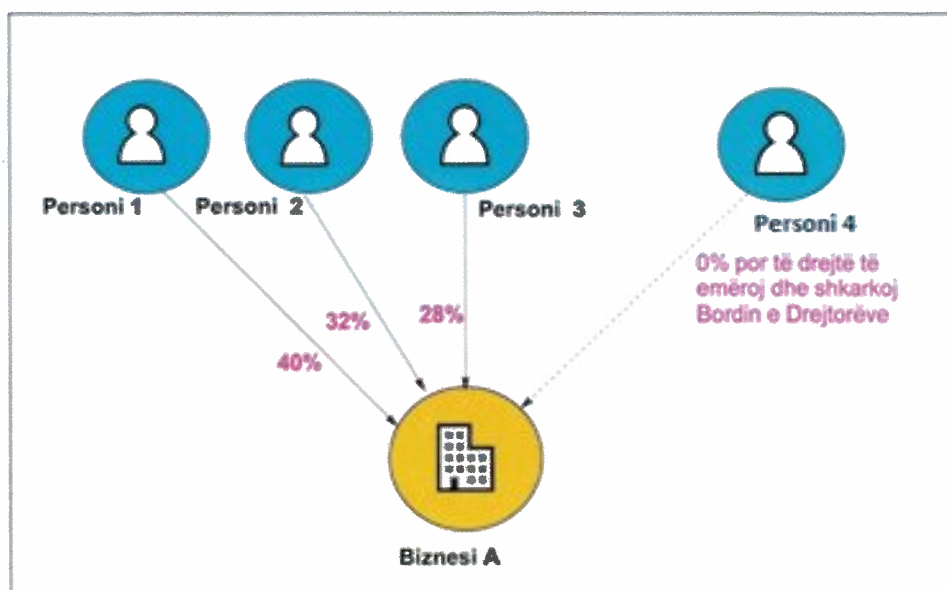
- Personi i cili mund të emërojë ose largojë shumicën e bordit të drejtorëve në kompani (ose organ ekuivalent drejtues);
- Lidhjet personale ose lidhjet kontraktuale me individë në pozita drejtuese ose në bord. Për shembull, themelues i kompanisë i cili nuk ka më aksione të konsiderueshme në kompaninë që ka filluar, por u jep rekomandime aksionarëve të tjerë se si të votojnë dhe ato rekomandime ndiqen gjithmonë ose pothuajse gjithmonë;

- c) Personi i cili ka të drejtë të ushtrojë ndikim të konsiderueshëm në aktivitetet e subjektit juridik; për shembull, e drejta e vendimarrjes, e drejta e vetos, e drejta e fitimit etj;
- d) Personi i cili krijon përfitime të konsiderueshme ekonomike nga subjekti juridik - për shembull, përmes përdorimit/gëzimit të aseteve të subjektit juridik - pa mbajtur ndonjë aksion formal të pronësisë;
- e) person që financon ndërmarrjen ose ka lidhje historike ose kontraktuale me subjektin juridik.

Lista e mësipërme e shembujve nuk është shteruese. Mund të ketë gjithashtu mjete të tjera të kontrollit të subjektit juridik të cilat duhet të analizohen kur identifikohen PFP-të.

Sa për ilustrim, në Figura 7, Kompania A është në pronësi prej 40% nga Personi 1, 32% nga personi 2 dhe 28% nga Personi 3. Personi 4 nuk mban asnjë aksion në Kompaninë A, por ai ka të drejtë të plotë mbi emërimin dhe largimin e bordit të drejtorëve të Kompanisë A. Personi 4 duhet të identifikohet si pronar përfitues i Kompanisë A, sepse ai ka kontroll efektiv mbi Kompaninë A.

Figura 7: Ushtrimi i kontrollit efektiv mbi subjektin juridik

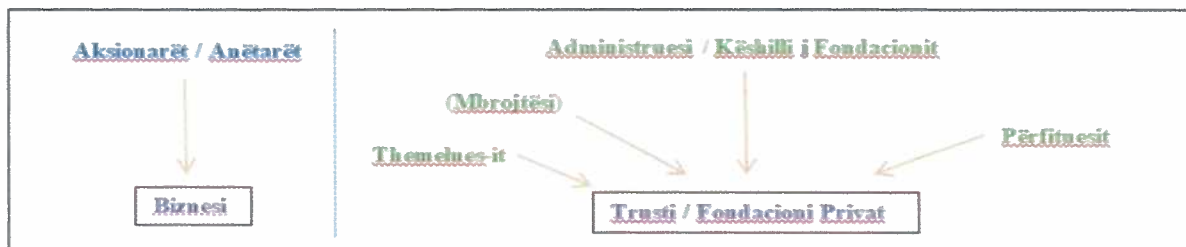
6.1.7 Hapi 3: Zyrtarët e lartë drejtues

Kur asnjë nga qasjet e përshkruara më parë sipas Hapit 1 dhe Hapit 2 nuk janë në gjendje të identifikojnë PFP-të e subjektit juridik, hapi i fundit në identifikimin e PFP-së është identifikimi i zyrtarëve të lartë drejtues të subjektit juridik si PFP të tij. Sidoqoftë, është e rëndësishme të theksohet këtu se kur ndiqet ky hap, AZL-të dhe veçanërisht, subjektet raportuese duhet të mbajnë një regjistër të duhur të masave që kanë marrë për të identifikuar PFP-të sipas Hapit 1 dhe Hapit 2 dhe shterimin e mjeteve sipas këtyre hapave për të identifikuar PFP-të.

6.2 Identifikimi i PFP-së të trusteve dhe marrëveshjeve tjera të ngjashme ligjore

Identifikimi i PP-ve të trusteve, fondacioneve private ose marrëveshjeve të tjera ligjore të ngjashme do të ishte i ndryshëm dhe mund të jetë më kompleks se sa tek personat juridikë, sepse ata nuk kanë aksionarë ose anëtarë (si për shembull për kompanitë, partneritetet me përgjegjësi të kufizuar etj.) por palët me role të ndryshme, të drejtat dhe detyrimet, siç tregohet në Figura 8 më poshtë.

Figura 8: Dallimi në strukturën e kontrollit të një kompanie dhe një trusti ose fondacioni privat

Burimi: OECD & IDB (2019), f. 12

Ndryshe nga personat juridikë, trustet nuk kanë personalitet juridik të veçantë, që do të thotë se asetet e mbajtura nga një trust janë në pronësi "ligjore" nga administruesit. Trusti nuk mund të kryejë transaksione, ose të mbajë pronë, në të drejtën e tij, por duhet ta bëjë këtë nëpërmjet administratorëve.

Më tej, në shumicën e juridiksioneve, nuk ka kërkesë regjistrimi për truste: ato shihen si marrëveshje private dhe ekzistenca e tyre nuk është çështje e të dhënave private. Kjo është diçka e pamundur për kompanitë, të cilat pothuajse në të gjitha juridiksionet duhet të inkorporohen dhe regjistrohen siç duhet në autoritetin përkatës. Ata nuk do të vijnë ligjërisht në ekzistencë, duke ushtruar personalitetin e tyre juridik të veçantë, përveç nëse kanë një certifikatë themelimi.

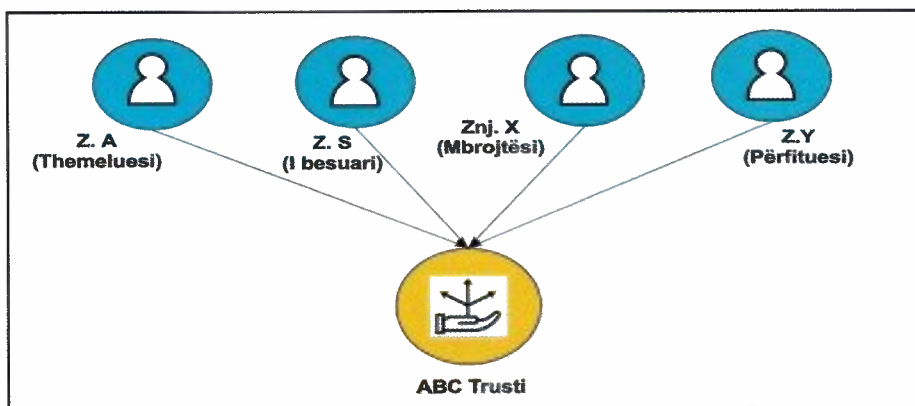
Ndryshe nga subjektet juridike, nuk ka asnjë test kaskadë për identifikimin e PFP-ve të trusteve dhe marrëveshjeve të tjera të ngjashme juridike. Në rastin e trusteve, AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të identifikojnë të gjitha palët e trustit si pronarë përfitues, duke përfshirë:

- themeluesin(t);
- administruesin(t) e besuar;
- mbrojtësin(it) (nëse ka);
- përfituesit ose klasën e përfituesve; dhe
- çdo person fizik i cili ushtron kontrollin përfundimtar efektiv mbi trustin.

Lista e personave fizikë të mësipërm duhet të identifikohet gjithmonë si PFP pavarësisht nëse ndonjë prej tyre ushtron apo jo kontroll mbi trustin.

Sa për ilustrim, në Figura 9, të gjitha palët në trust - z. A (themeluesi), z. S (administruesi i besuar), znj. X (mbrojtësja) dhe z. Y (përfituesi), duhet të identifikohen si pronar përfitues të Trustit ABC. Nëse ka më shumë se një përfitues, d.m.th, klasë të përfituesve, ata të gjithë duhet të identifikohen si pronarë përfitues të Trustit ABC.

Figura 9: PFP-të e trustit

Në rastin e fondacioneve dhe marrëveshjeve të tjera juridike të ngjashme me trustet, si p.sh *fiducie*¹², *treuhand*¹³, *fideicommissum*¹⁴ or *waqf*¹⁵, personat fizikë që mbajnë pozicione ekuivalente ose të ngjashme si më sipër për trustet duhet të identifikohen dhe verifikohen si PFP.

Kur shfaqet një trust ose marrëveshje tjetër e ngjashme juridike në strukturën e pronësisë së subjektit juridik - për shembull, duke mbajtur 25% ose më shumë të aksioneve ose të drejtave të votimit në subjektin juridik, duhet të theksohet se PFP i subjektit juridik nuk është trust, sepse nuk është individ, por në këtë rast do të ishin të gjithë individët që janë palë në trust (p.sh., themeluesi(t), administruesi(t) i/e besuar, (mbrojtësi(t), dhe përfituesit) dhe çdo person tjetër që ushtron kontrolli efektive përfundimtar në trust.

Sa për ilustrim, në Figura_ më poshtë, Trusti ABC mban 80% të aksioneve në Kompaninë A; prandaj, të gjitha palët në trust *d.m.th.*, themeluesi, administruesi i besuar, mbrojtësi dhe përfituesit, duhet të identifikohen si PFP të Kompanisë A, sepse ata mbajnë interes të tërthortë në Kompaninë A.

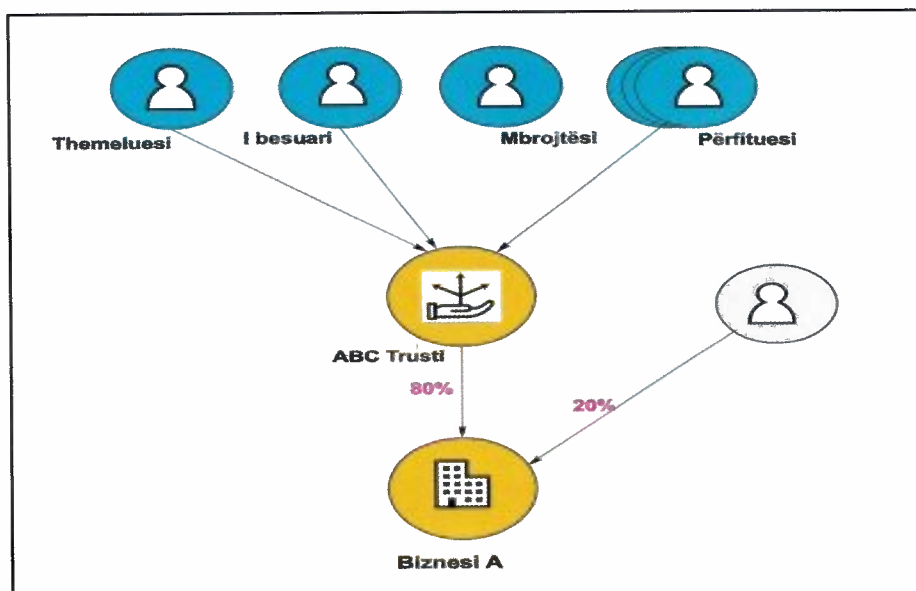
¹² *Fiducia* përdoret në disa vende të së drejtës civile, si Franca, si një mjet me anë të të cilit një person ("Constituant") i transferon pronën dikujt ("Fiduciaire") i cili ka një titull ligjor mbi pronën dhe është përgjegjës për administrimin e pronës për dikë tjetër, por nuk përfiton asnjë avantazh personal nga transferimi. Fillimisht u përdor për t'i transferuar pronën një kreditori ose administratori me anë të një akti formal shitje nuk mund të kishte ndonjë përfitim personal nga prona.

¹³ *Treuhand* përshkruan një marrëdhënie kontraktuale ku një personi (*Treuhtinder*) i është besuar një pronë e caktuar (*Treugut*), të cilën ai duhet ta administrojë ose disponojë, jo në interesin e tij, por në interesin e një personi tjetër (*Treugeber*) ose për një qëllim specifik. Asnjë ligj nuk administron në mënyrë eksplicite *Treuhand*, por ato rregullohen nga shkrimet akademike dhe praktika gjyqësore. *Treuhand* ekziston, për shembull, në Gjermani, Austri, Zvicër dhe Lihtenshtajn.

¹⁴ Në anglishten ligjore, '*fideicommissum*' është ekuivalenti i 'besimit'. *Fideicommissum* janë ndër institucionet juridike më të gjithanshme të së drejtës romake që u zhvilluan jashtë sistemit romak të formularit, në një procedurë të re zyrtare, të ngjashme me trustet, të cilat u zhvilluan në barazi, jashtë ligjit të zakonshëm. Termi latin *fideicommissum* nënkuptonte besimin e një sendi (*commissum*) në mirëbesim (*fides*) të marrësit, në dobi të një personi tjetër. *Fideicommissum* ekziston, për shembull, në Meksikë.

¹⁵ *Waqf* është një institucion i përhapur në vendet islame. Në ligjin islamik të Sheriatit, *waqf* zakonisht "themelohet nga një burrë apo grua e gjallë, të njohur si *waqif* (themeluesi/vendbanuesi) i cili mban një pronë të caktuar për ta vendosur atë pronë nën pronësinë e një fiduciar (wali or *mutawalli*) për t'u siguruar që *waqf*-i i kufizuar të arrijë të përfituesit e synuar (*mustahiqeen*) dhe të ndalohet nga shitja, dhurata dhe trashëgimia.'

Figura 10: Trusti në strukturën e pronësisë dhe kontrollit të subjektit juridik

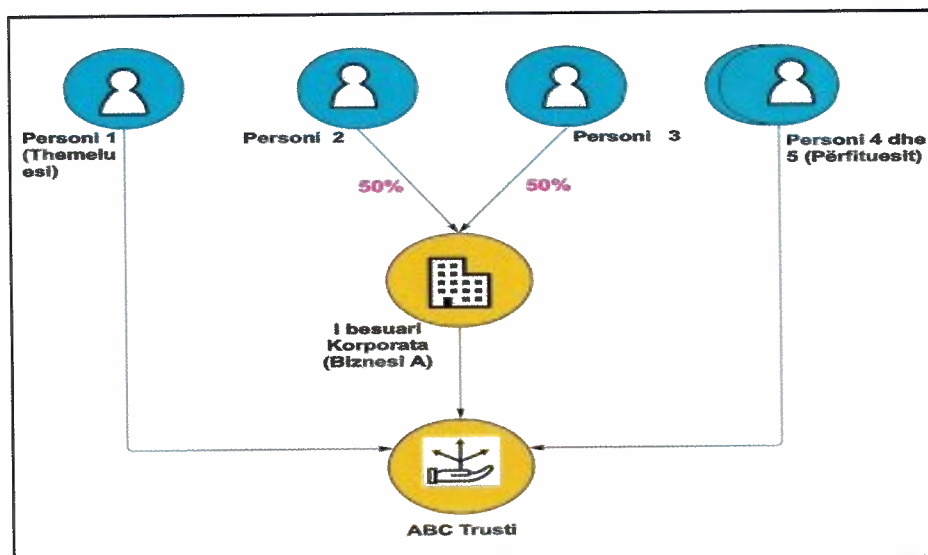
Ekziston gjithashtu një mundësi që subjekti juridik të paraqitet si palë në trust; për shembull, administruesi i besuar ose themeluesi i trustit mund të jetë subjekt juridik, siç është 'administruesi i besuar i korporatës' respektivisht "themeluesi i korporatës". Në situata të tilla, kur pala në trust nuk është person fizik, PFP i atij subjekti juridik duhet të identifikohet si PFP i trustit.

Me fjalë të tjera, personat jo-fizik që janë palë në trust duhet të shikohen për të identifikuar PFP-të. Sa për ilustrim, në Figura 11, PFP-të e Trustit ABC janë:

- Personi 1 i cili është themeluesi;
- Personi 2 dhe Personi 3 që secili është aksionar me 50% në Kompaninë A, e cila është administruese e besuar korporative e Trustit ABC;
- Personi 4 dhe Personi 5 të cilët janë përfitues të trustit.

Të gjitha palët e mësipërme duhet të identifikohen si PFP të Trustit ABC.

Figura 11: Subjekti juridik si palë në trust

7 CILAT JANË MJETET PËR TË IDENTIFIKUAR PFP?

Në rastin e subjekteve juridike, mjetet e mëposhtme do të ishin të dobishme për AZL-të dhe subjektet raportuese në identifikimin dhe verifikimin e PFP-ve të subjektit juridik:

Hapat	Mjetet për identifikimin e PP-së
1. Mban drejtpërsëdrejti ose tërthorazi 25% ose më shumë të aksioneve.	Konsultoni regjistrin e aksionarëve, statutin dhe deklaratën e kapitalit
2. Mban drejtpërsëdrejti ose tërthorazi 25% ose më shumë të drejtave të votimit.	Konsultoni regjistrin e aksionarëve dhe statutin. Identifikoni marrëveshjet e aksionarëve. Rishikoni format e votimit.
3. E drejta për të ushtruar kontroll efektiv ose ndikim mbi subjektin juridik	Identifikoni çdo individ që nuk i plotëson kriteret 1 dhe 2, por që kontrollon ose ndikon në mënyrë efektive mënyrën e drejtimit të kompanisë. Konsultoni autorizimet, statutin, çdo marrëveshje të aksionarëve, lidhje familjare ose personale, lidhje kontraktuale me anëtarët e menaxhmentit etj.
4. Zyrtarët e lartë drejtues si PFP	Rishikoni listën e anëtarëve të Bordit të Drejtorëve. Rishikoni listën e zyrtarëve të lartë drejtues.

Në rastin e trusteve ose marrëveshjeve të tjera të ngjashme juridike, siç u diskutua më parë, të gjitha palët në trust d.m.th. themeluesi(t), administruesi(t) i/e besuar, mbrojtësi(t), përfituesit ose klasa e përfituesve dhe personat e tjerë fizik që ushtrojnë kontroll ose ndikim efektiv përfundimtar në trust duhet të identifikohen. Mjetet për të identifikuar PFP-të e trustit ose marrëveshjes tjetër të ngjashëm juridike përfshijnë referimin në trust ose dokumente të tjera të ngjashme të lidhura me marrëveshjen juridike, siç janë marrëveshja e krijuar për të mbajtur dhe menaxhuar asetet për të mirën e dikujt tjetër, testament, autorizimi etj.

8 METODAT E MARRJES SË INFORMACIONIT PËR PP (PËRFSHIRË JURIDIKSIONET E HUAJA)

8.1 Subjektet juridike

Informacioni për PFP-të e subjektit juridik mund të merret nga një sërë burimesh, duke përfshirë regjistrat e kompanive, regjistrat e centralizuar të pronësisë përfituese (nëse ka), bankat dhe institucionet e tjera financiare, Bizneset dhe Profesionet e Përcaktuara Jo-financiare BPPJF-të (përfshirë ndërmjetësit profesionistë), vetë subjekti juridik dhe autoritetet tjera kombëtare, siç janë autoritetet tatimore ose komisioni i bursës. AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të konsultohen dhe të marrin informacionin e PP-së së subjektit juridik nga cilido nga këto burime të identifikuar.

Për subjektet raportuese, qasja e preferuar do të ishte që së pari të merret informacioni për PP-në nga subjekti juridik me të cilin ata kanë krijuar marrëdhënie afariste dhe më pas të ndërmarrin hapa të arsyeshëm për të verifikuar informacionin për PP-në. Subjektet raportuese duhet të sigurojnë që informacioni për PP-në që ata kanë marrë duhet të mbahet i përditësuar. Nëse subjekti juridik nuk i ka dhënë informacionin për PP-në subjektit raportues si pjesë e masave të tyre të kujdesit të duhur ndaj klientit (KDK), subjekti raportues duhet të respektojë detyrimet e tij sipas Ligjit PPP/LFT të Kosovës për masat e ardhshme që do të merren në këtë aspekt.

- Burimet e mëposhtme të zakonshme të informacionit mund të përdoren për të identifikuar PFP-në e një subjekti juridik:

8.1.1 Regjistrat e kompanive

Regjistrat e kompanive janë një burim i mirë informacioni për përcaktimin e pronësisë ligjore të kompanisë. Në shumë juridiksione, si në Kosovë, regjistrat e kompanive kërkohet të kenë informacion mbi pronësinë ligjore dhe ky informacion gjithashtu kërkohet të përditësohet rregullisht. Duhet të theksohet se niveli dhe cilësia e informacionit të marrë për kompanitë në regjistrat e kompanive ndryshon nga vendi në vend. Në disa juridiksione, ato gjithashtu mbajnë informacionin për PP-në.

Në nivel kombëtar, AZL-të dhe subjektet raportuese në përgjithësi do të kenë qasje të drejtpërdrejtë në regjistrin e kompanisë, shpesh përmes faqes së internetit të regjistratit, nëse është e disponueshme. Sidoqoftë, në rastin e kompanive të huaja, qasja e drejtpërdrejtë në internet (megjithëse është informacion në burim të hapur) mund ose nuk mund të jetë e disponueshme, në këtë rast duhet të bëhet një kërkesë (qoftë zyrtare apo jozyrtare) për regjistruarësin e kompanive të huaja për pasur qasje në informacionin përkatës nga regjistrat i kompanisë.

8.1.2 Regjistrat e centralizuar të PP-ve

Përveç regjistrave të kompanive, shumë vende, veçanërisht në BE, tashmë kanë krijuar ose kanë filluar punën për krijimin e regjistrave të centralizuar të PFP-ve. Regjistratë të tillë janë krijuar edhe në disa vende të tjera jashtë BE-së (si Ukraina, Indonezia, Maqedonia e Veriut, Shqipëria, Armenia etj.), si pjesë e pajtueshmërisë së tyre me standardet ndërkombëtare të PPP/LFT-së, standardet tatimore ose standardet e industrive nxjerrëse.

Në vendet ku regjistrat e PP-së janë krijuar tashmë, ato përmbajnë informacione të dobishme të rëndësishme për përcaktimin e pronësisë përfituese dhe strukturën e kontrollit të subjekteve juridike. Sidoqoftë, AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të kenë kujdes për të analizuar saktësinë e informacionit të mbajtur në regjistrat e PP-ve, pasi që siç është vetë-raportuar shpesh, ai mund të mos verifikohet nga një organ administrativ qendror dhe mund të mos jetë i përditësuar. Gjithashtu mund të ketë çështje mbi qasshmërinë publike të të dhënave/informacionit.

8.1.3 Vetë subjektet juridike

Subjektet juridike shpesh mbajnë regjistra të aksionarëve. Në shumicën e juridiksioneve, subjektet juridike janë të detyruar, sipas legjislacionit të tyre vendor, të mbajnë regjistrat e aksionarëve që përmbajnë informacion të mjaftueshëm për identifikimin e interesave kontrollues në kompani. Për të qenë të qartë, regjistrat e aksionarëve mund të përmbajnë informacion të saktë për pronësinë ligjore, por jo domosdoshmërisht për PP-në. Ekziston një mundësi që pronarët përfitues mund të kërkojnë të kufizojnë ekspozimin e tyre duke fshehur pronësinë e aksioneve të tyre. Në raste të tilla, regjistri i aksionarëve mund të shfaq akoma persona të tjerë kontrollues, qofshin ata fizik apo juridik, të cilët mund të veprojnë në emër të pronarëve përfitues ose mund të kontrollohen nga pronari përfitues.

Në përputhje me Standardet Ndërkombëtare, më saktësisht Rekomandimin 24 të Standardeve të TFVF-së dhe D4LPP, juridiksionet në BE dhe më gjerë (Mbretëria e Bashkuar, Danimarka etj) tani kërkojnë nga subjektet juridike që të marrin dhe mbajnë informacion të saktë dhe të përditësuar për pronarët e tyre përfitues, i cili do të ishte një burim i mirë për t'u qasur në informacionin e PP-së. Sidoqoftë, mund të jetë një sfidë për të siguruar që informacioni i mbajtur dhe i dhënë nga subjektet juridike dhe AZL-të të jetë i saktë dhe i përditësuar, si dhe të kërkojë në mënyrë efektive bashkëpunimin nga AZL-të ose autoritetet kompetente nga juridiksione të tjera për të kërkuar dhe marrë këtë informacion të PP-së.

8.1.4 Bankat dhe institucionet financiare

Bankat janë burimi më i zakonshëm i informacionit i përdorur nga AZL-të për të identifikuar PFP-të e subjektet juridike dhe marrëveshjeve juridike. Institucionet financiare përfaqësojnë një burim kryesor të informacionit për NjIF dhe autoritetet kompetente; megjithatë, është bërë e ditur se institucionet financiare mund të kenë mundësi të kufizuar për të shfrytëzuar informacionin e mbajtur nga institucionet e tjera financiare.

Sidoqoftë, duke u mbështetur në informacionin për PP të mbajtur nga bankat, duhet të merret parasysh nga AZL-të se informacioni i mbajtur nga bankat mbështetet shumë në cilësinë e informacionit të ofruar nga klienti, i cili në masë të madhe varet nga procedurat e brendshme të PPP/LFT-së dhe praktikat e bankës. Kjo është veçanërisht e rëndësishme për shkëmbimin e dyshimeve dhe profileve të rrezikut ndërmjet bankave, ose me bankat në vendet tjera.

8.1.5 BPPJF-të dhe ndërmjetësit profesionistë

Ndërmjetësit, siç janë trustet-dhe kompanitë e ofrimit të shërbimeve (TCSPs), avokatët, noterët dhe kontabilistët, zakonisht luajnë një rol të rëndësishëm në formimin dhe

menaxhimin e subjekteve juridike dhe marrëveshjeve juridike. Informacioni i mbajtur nga ndërmjetësit profesionistë mund të jetë i gjerë dhe për këtë arsye, burim i mirë për marrjen e informacionit për PFP-të e subjekteve juridike nga AZL-të.

Në Kosovë, për shembull, entitetet raportuese që përcaktohen sipas nenit 16 të Ligjit për PPP/LFT të Kosovës u kërkohet të identifikojnë dhe verifikojnë PFP-të e klientëve të tyre (personave juridikë dhe marrëveshjeve juridike) si pjesë e procesit të tyre të KDK-së. Këtu përfshihen bankat, institucionet financiare, kazinotë, agjentët e pasurive të paluajtshme, personat fizikë të personave juridikë që tregtojnë mallra kur marrin pagesa me para në dorë në shumën prej 10,000 euro ose më shumë, avokatët dhe noterët kur angazhohen në aktivitete të caktuara (të përcaktuara në ligjin për PPP/LFT), kontabilistë, auditorë dhe këshilltarë tatimorë, TCSP, Organizata Joqeveritare (OJQ) dhe tregtarë të metaleve dhe gurëve të çmuar. Këto entitete raportuese do të shërbenin si burim i mirë për të marrë informacionin e PP-ve për AZL-të.

Në disa vende të huaja, ku BPPJF-të nuk janë të detyruar të kryejnë KDK-në, megjithatë, informacioni i mbajtur nga profesionistët mund të mos jetë i besueshëm. Ekziston gjithashtu mundësia që entitetet raportuese të përfshira në fushëveprimin e ligjit për PPP/LFT të juridiksioneve të tjera mund të ndryshojnë nga ai i Kosovës dhe nuk i mbulojnë të gjithë sektorët brenda fushëveprimit të tyre; për shembull, OJQ-të ose tregtarët e mallrave ose artikujve me vlerë të lartë. Për më tepër, për BPPJF -të, prania e privilegjit profesional ligjor dhe konfidencialiteti i klientit mund të pengojnë përpjekjet për të marrë informacion nga ndërmjetësit.

Studimet dhe raportet e publikuara nga organizatat ndërkombëtare demonstrojnë se AZL-të mund të marrin më lehtë informacione të sakta për PP-në nga bankat dhe institucionet financiare sesa nga BPPJF-të, që mund të jetë për shkak të çështjeve që lidhen me konfidencialitetin e klientit, privilegjet profesionale ligjore ose thjesht mungesën e zbatimit të kërkesave për mbajtje të shënimeve për PP-në nga BPPJF-të.¹⁶

8.1.6 Burimet e tjera të informacionit

Burimet e tjera të informacionit mund të përdoren, përfshirë informacionin me burim të hapur, si dhe bazat e të dhënave komerciale. Një numër i madh i bazave të të dhënave komerciale janë në dispozicion të AZL-ve dhe subjekteve raportuese nga të cilat mund të merret një larmi e gjerë informacionesh të dobishme për subjektin juridik, përfshirë pronarët e tyre përfitues. Shumica e këtyre bazave të të dhënave kërkojnë pagesë për qasje; megjithatë, ka edhe disa baza të të dhënave të qasshme pa pagesë (siç është Regjistri i Pronësisë së Hapur) të cilat mundohen të përfshijnë informata për PP për kompanitë anë e kënd botës. Ndërsa mbështeten në këto baza të të dhënave, AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të jenë gjithsesi të kujdesshëm ndaj cilësisë/saktësisë së informacionit në dispozicion.

Përveç asaj që u cek më sipër, AZL-të mund të mbledhin informacionin për PP-në e subjektit juridik përmes kompetencave hetimore të dhëna sipas juridiksionit, duke përfshirë mundësinë për të mbledhur informacion nga të dhënat publike, si dhe autoritetin për të

¹⁶ FATF dhe Egmont Group (2018), *Fshehja e Pronësisë Përfituese*, gjendet në: <https://www.fatf-gafi.org>

detyruar subjekteve juridike që të japin informacion. Mjetet tipike të përdorura nga AZL-të duke u mbështetur në kompetencat hetimore përfshijnë ekzaminimin e deklaratave tatimore të subjekteve juridike përmes zyrës lokale tatimore dhe marrjen e informacionit nga bazat e të dhënave në internet. Autoritetet tatimore, qoftë brenda juridiksionit apo jashtë shtetit, mund të jenë një burim përkatës i informacionit për PP-në nëse mbajnë informacionin e PP-së për një subjekt të caktuar juridik. Autoritetet tatimore mund të mbajnë informacion bazë dhe për PP-në për subjektet juridike që kanë të ardhura, kanë pronësi dhe/ose bëjnë transaksione të pasurive të paluajtshme.

8.2 Trustet ose marrëveshjet e tjera të ngjashme juridike

Informacioni për identifikimin e PFP-ve të trusteve ose marrëveshjeve të tjera të ngjashme juridike mund të merret nga katër burime të mundshme: administratori i besuar (ose personi në pozitë të ngjashme), institucionet financiare ose BPPJF-të që bëjnë biznes me trustin/administruesin e besuar/marrëveshjet e tjera ligjore të ngjashme juridike, regjistrat e centralizuar të PP-ve të trusteve/fondacioneve etj. (nëse ka), dhe autoriteteve të tjera kombëtare, siç janë autoritetet tatimore. AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të konsultohen dhe të marrin informacionin e PP-në për marrëveshjen juridike nga cilido nga këto burime të identifikuar.

Burimet e përbashkëta të informacionit të identifikuar më sipër për identifikimin e PFP-së së një trusti ose marrëveshjeje të ngjashme juridike shpjegohen më poshtë.

8.2.1 Administruesit e besuar

Sipas Rekomandimit 25 të Rekomandimeve të TFVF 2012 të rishikuara dhe Nenit 31 të Direktivës së 4-të AML të BE e plotësuar dhe ndryshuar, administruesve të besuar u kërkohet të marrin dhe mbajnë informacion të përshtatshëm, të saktë dhe të përditësuar për pronarët përfitues të trustit dhe t'i vënë këto informacione në dispozicion të autoriteteve kompetente në kohën e duhur. Administruesit e besuar të trustit (ose personat në pozitë ekuivalente në marrëveshje të tjera të ngjashme juridike) mund të jenë po ashtu burim i dobishëm për AZL-të dhe subjektet raportuese për të marrë informacion për PFP-të e trustit.

8.2.2 Institucionet financiare dhe BPPJF-të

Ngjashëm me subjektet juridike, institucionet financiare dhe BPPJF-të që bëjnë biznes me trustin ose kanë marrëveshje të tjera të ngjashme juridike, kërkohen, sipas standardeve ndërkombëtare, të marrin informacionin e kërkuar të PP-së për këto marrëveshje juridike si pjesë e detyrimeve të tyre të kujdesit të duhur ndaj klientit (KDK). AZL-të pritet të jenë në gjendje të kenë qasje në informacionin e PP-së në llogaritë e trustit të mbajtura nga institucionet financiare dhe BPPJF-të, pavarësisht nëse juridiksioni parashikon krijimin e trusteve sipas ligjeve të tyre vendore. Ngjashëm me informacionin e PP-së për subjektet juridike, institucionet financiare dhe BPPJF-të, gjithashtu kërkohen të mbajnë informacionin e PP-së së tyre për trustet ose marrëveshjet e tjera të ngjashme juridike duke kryer kujdes të vazhdueshëm të duhur gjatë rrjedhës së marrëdhënies së tyre afariste.

8.2.3 Regjistrat qendrorë të PP-së së trusteve

Sipas Direktivës së 4-të AML të BE e plotësuar dhe ndryshuar, vendeve anëtare të BE-së u kërkohet të krijojnë një regjistër të centralizuar PP-së së trusteve. Prandaj, regjistra të tillë janë krijuar në disa vende të BE-së, si në Mbretërinë e Bashkuar, Austri, Belgjikë, Bullgari dhe Francë. Një qasje e ngjashme për regjistrimin e trusteve dhe mbledhjen e informacionit për palët përkatëse në trust është ndjekur edhe në disa juridiksione të tjera jashtë BE-së, si në Argjentinë, Bahrein, Kosta Rikë, Peru dhe San Marino. Ndonjëherë kërkesat e regjistrimit për këta regjistra përfshijnë edhe aktin e themelimit të trustit dhe/ose asetet që do të regjistrohen. Këta regjistra të centralizuar të PP-së së trustit do të ishin një burim i mirë informacioni për të marrë informacionin e PP-së për trustin ose marrëveshjet e ngjashme juridike.

8.2.4 Burimet e tjera informacioni, përfshirë autoritetet kombëtare

Ngjashëm me subjektet juridike, burimet e tjera të informacionit që mund të përdoren për të marrë informacionin e PP-së për marrëveshjet juridike mund të përfshijnë informacionin me burim të hapur, si dhe bazat e të dhënave komerciale. Megjithatë, besueshmëria dhe cilësia e informacionit të marrë mund të jetë prapë një çështje këtu.

Për qëllime tatimore, në juridiksionet ku trustet kanë detyrim tatimor, atyre u kërkohet të regjistrohen tek autoritetet tatimore. Disa juridiksione, veçanërisht juridiksionet e së drejtës civile, në të cilat krijimi i trusteve nuk është i mundur sipas ligjit, ato gjithashtu kanë kërkuar që banorët e tyre tatimorë të raportojnë ose regjistrojnë pjesëmarrjen e tyre në trustin e huaj. Autoritetet tatimore të juridiksioneve të tilla mund të jenë një burim i mirë informacioni për të përcaktuar PP-në e trusteve. Sidoqoftë, është e mundur që shpalosja e të gjitha palëve relevante të trustit ose marrëveshjeve të tjera të ngjashme juridike mund të mos kërkohet, duke e bërë të vështirë përcaktimin e të gjitha palëve në trust ose PFP-ve të tij.

9 CILAT MUND TË JENË SFIDAT NË IDENTIFIKIMIN E PFP?

Identifikimi i PFP-ve të subjektit juridik ose marrëveshjes juridike mund të jetë detyrë komplekse, veçanërisht nëse përfshin subjektet e huaja korporative. Disa nga sfidat kryesore që janë raportuar në identifikimin e PFP-ve përfshijnë:

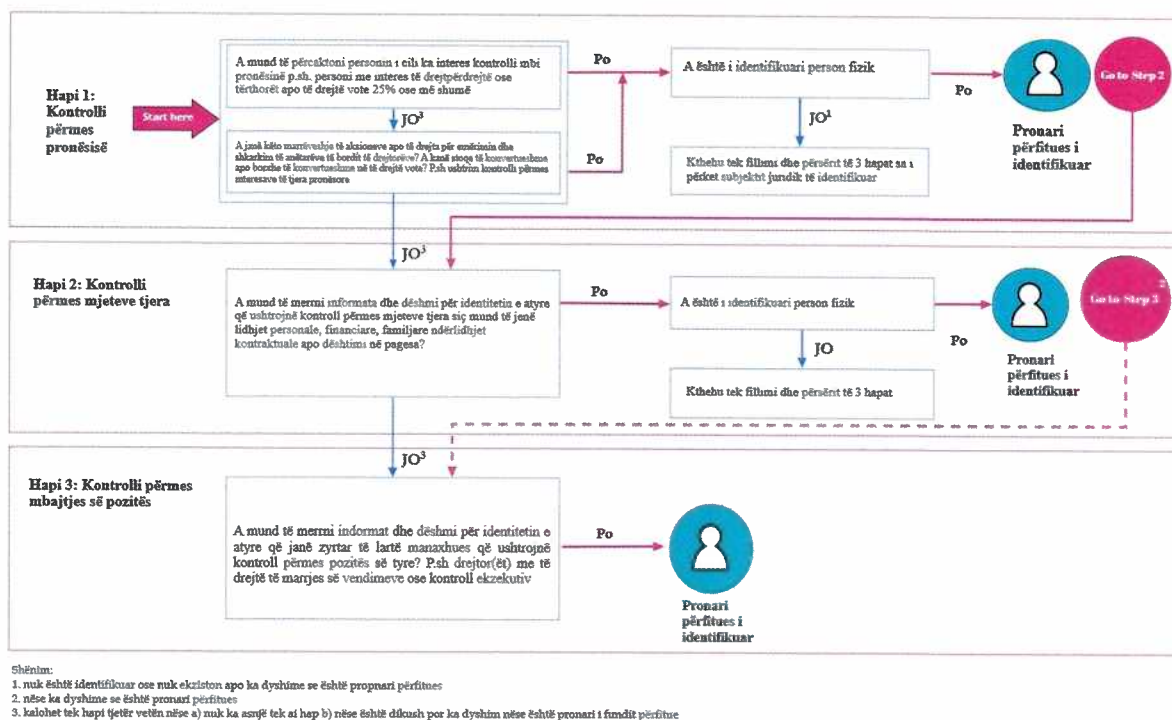
- a) **Vështirësi në qasjen në informacion mbi pronësinë e subjekteve të huaja korporative**, dhe në qasjen në regjistrat e kompanive të huaja ose regjistrat e huaj të PP-ve, kur janë në dispozicion. Në disa prej juridiksioneve, të dhënat nuk janë të disponueshme për publikun¹⁷, gjë që vonon procesin e identifikimit të PFP-ve që përfshijnë subjektet e huaja juridike dhe/ose marrëveshjet e huaja juridike. Për AZL-të, mund të ketë vonesa burokratike që lidhen me marrjen e informacionit nga autoritetet e huaja, veçanërisht nëse përfshin palë të shumta (bankat ose BPPJF-të ose vetë subjektet korporative) për të dhënë informacionin. Mund të ketë gjithashtu ndërlikime ligjore të përfshira në shkëmbimin e informacionit të PP-së, siç janë mbrojtja e të dhënave dhe ligjet e privatësisë;
- b) **Kostoja e lartë e qasjes në informacion/të dhëna përkatëse**. Problemet e kostos këtu nuk i referohen vetëm shpenzimeve të mëdha që shpesh kërkojnë blerjen e informacionit të pronësisë dhe kontrollit për subjektet korporative nga regjistrat (veçanërisht nga ofruesit e të dhënave komerciale), gjithashtu ka të bëjë me vështirësitë e pagesës, veçanërisht me kartat e kreditit. Regjistrat e kompanive të huaja dhe ofruesit e të dhënave private shumë shpesh pranojnë si mjete pagese vetëm kartat e kreditit, të cilat mund të mos jenë shpesh të disponueshme për AZL-të;
- c) **Afati kohor i informacionit të mbledhur**, i cili nuk është gjithmonë i përditësuar dhe në disa raste, të dhënat historike (p.sh., për aksionarët ose drejtorët e mëhershëm në një moment të caktuar kohor) nuk mbahen. Ekziston mundësia e shpalosjes së papërshtatshëm nga subjektet korporative tek organet rregullatore në juridiksionet e huaja;
- d) **Cilësia/saktësia e informacionit të mbledhur** është një nga sfidat kryesore kur identifikohen PFP-të. Subjektet raportuese mund të kenë qasje në bazat e të dhënave komerciale për pronësinë përfituese, por sfida është të përcaktohet nëse informacioni i ruajtur në to është mjaftueshëm i besueshëm ose i saktë. Kryesisht, mungon një burim informacioni i pavarur dhe i besueshëm për të verifikuar informacionin e PP-së të ofruar nga klientët. Bazat e të dhënave zyrtare shpesh raportohen të jenë të padobishme ose jo të plota (edhe nëse të dhënat vijnë nga burimet private me pagesë).

¹⁷ Në një vendim të nëntorit të vitit 2022, Gjykata Evropiane e Drejtësisë largoi qasjen publike për regjistrat e pronësisë përfituese në BE (gjykimi i GJED) në bazë të ndërhyrjes së tyre në të drejtat për privatësi dhe mbrojtjen e të dhënave personale sipas Kartës së të Drejtave Themelore të BE-së.

10 LISTA KONTROLLUESE QË DO TË PËRDORET GJATË NDËRTIMIT TË RASTIT TË PFP-SË

A. AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të marrin parasysh hapat e mëposhtëm, siç ilustrohet në Figura 12, kur identifikojnë PFP-të e subjekteve juridike:

Figura 12: Diagrami i rrjedhës për identifikimin e PFP-ve të subjektivit juridik

- B. Në rastin e trusteve, nuk ka asnjë test kaskadë; prandaj AZL-të dhe subjektet raportuese duhet të identifikojnë të gjitha palët në trust, d.m.th., themeluesin(t), administruesin(t) i/e besuar, mbrojtësin(t) (nëse ka) dhe përfituesit, si dhe çdo person tjetër fizik që ushtron kontroll efektiv mbi trustet. Në rastin e fondacioneve dhe marrëveshjeve të tjera të mirëbesimit, personat fizik që mbajnë pozita ekuivalente si në trust duhet të identifikohen si PFP;
- C. Pasi të identifikohen PFP-të e subjektivit juridik dhe/ose marrëveshjes juridike, Kutia 1 ofron informacionin minimal që duhet të merret për PFP-të nga subjektet raportuese dhe, sipas nevojës, AZL-të për të identifikuar dhe verifikuar siç duhet identitetin e pronarëve përfitues.

Kutia 2: Lista kontrolluese e informacionit që do të merret për PFP

Në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe praktikat më të mira nga juridiksionet e tjera, ky Udhëzim parashikon që informacioni minimal i mëposhtëm të merret nga AZL-të dhe subjektet raportuese për PFP-të e subjektit juridik dhe marrëveshjes juridike:

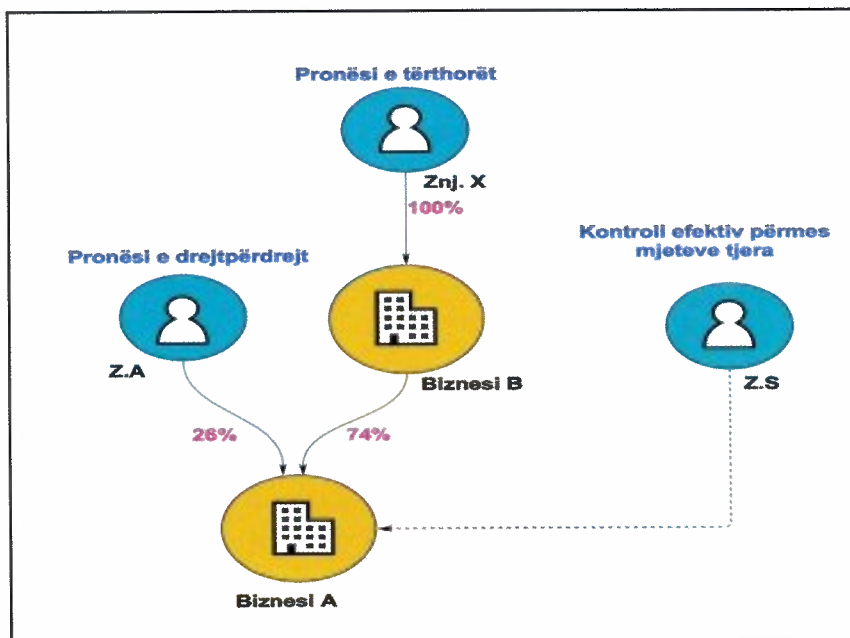
- Emri zyrtar (siç shfaqet në letërnjoftimin ose pasaportën nacionale);
- Data e lëshimit dhe numri i letërnjoftimit ose pasaportës nacionale për personat fizik vendas;
- Numri i pasaportës, data e lëshimit dhe vendi i lëshimit për personat fizik të huaj;
- Data dhe vendi i lindjes (përfshirë datën e vdekjes në rast të banorit të vdekur ose themeluesit të trustit ose fondacionit ose marrëveshjes tjetër të ngjashme juridike);
- Kombësia ose shtetësia;
- Vendi i banimit;
- Adresa e banimit;
- Korrespondenca ose adresa e dorëzimit, kur ndryshon nga adresa e banimit;
- Numri identifikues tatimor;
- Në rastin e subjektit juridik, forma në të cilën mbahet pronësia përfituese - pjesa e pronësisë (përqindja e saktë e aksioneve, ose përqindja e aksioneve në kapital, ose përqindja e saktë e të drejtave të votimit, ose të dhëna për përqindjen e aksioneve të tërthorta ose të drejtpërdrejta në pronën/asetet e subjektit korporative ose subjektit tjetër juridik të huaj) ose lloji tjetër i kontrollit (përcaktimi i ndikimit në kontrollin e subjekteve juridike, a jep apo a ka dhënë në mënyrë të tërthortë personi fizik fonde apo a ka një ndikim përcaktues në vendimmarrje ose kontrollon menaxhmentin);
- Në rastin e trustit ose marrëveshjes tjetër të ngjashme juridike, mjetet me të cilat pronarët përfitues të trusteve ushtrojnë kontroll brenda trustit, domethënë rolin e tyre në trust, si dhe ekzistencën dhe detajet e çdo klase të përfituesve të trustit;
- Data kur personat fizik kanë fituar kontrollin e tillë; dhe
- Data e çdo ndryshimi në informacionin e pronësisë përfituese - duke u bërë ose pushuar së qeni pronar përfitues i subjektit juridik ose marrëveshjes juridike.

11 RASTE STUDIMORE PËR IDENTIFIKIMIN E PP

11.1 Rasti studimor 1: Kontrolli efektiv i subjektit juridik

Zotriu A, siç ilustruhet në Figura 13 më poshtë, zotëron 25% të aksioneve në Kompaninë A. Kompania B zotëron bilancin prej 75% të aksioneve në Kompaninë A. Z. S është drejtor menaxhues i Kompanisë A dhe bordi i drejtorëve përbëhet nga gruaja e tij, znj. S, e cila është zyrtare kryesore financiare e Kompanisë A, dhe tre fëmijët e tyre. Kompania B është 100% në pronësi të zonjës X. Kush janë pronarët përfitues të kompanisë A?

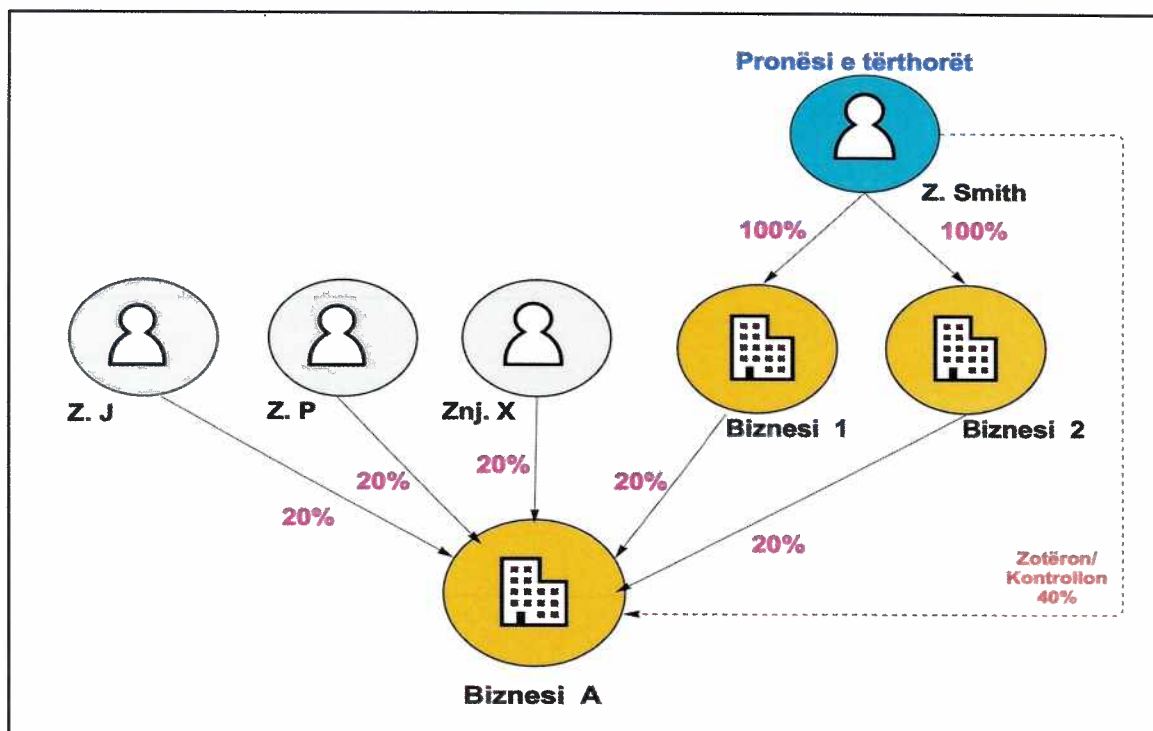
Figura 13: Ushtrimi i kontrollit efektiv mbi subjektin juridik

Në këtë rast studimor, z. A është pronari përfitues i Kompanisë A, sepse ai zotëron drejtpërdrejt 25% të aksioneve në kompani. Z. S gjithashtu duhet të identifikohet si pronar përfitues i Kompanisë A, sepse ekziston mundësia që ai të ushtrojë kontroll ose ndikim efektiv mbi vendimmarrjen e Kompanisë A përmes bordit të drejtorëve të saj i cili përbëhet nga anëtarët e familjes së tij. Zonja X gjithashtu duhet të identifikohet si pronare përfituese, pasi ajo në mënyrë të tërthortë zotëron 75% të Kompanisë A.

11.2 Rasti studimor 2: Pronësia dhe kontrolli i tërthortë

Figura 14: Pronësia e tërthortë e subjektit juridik

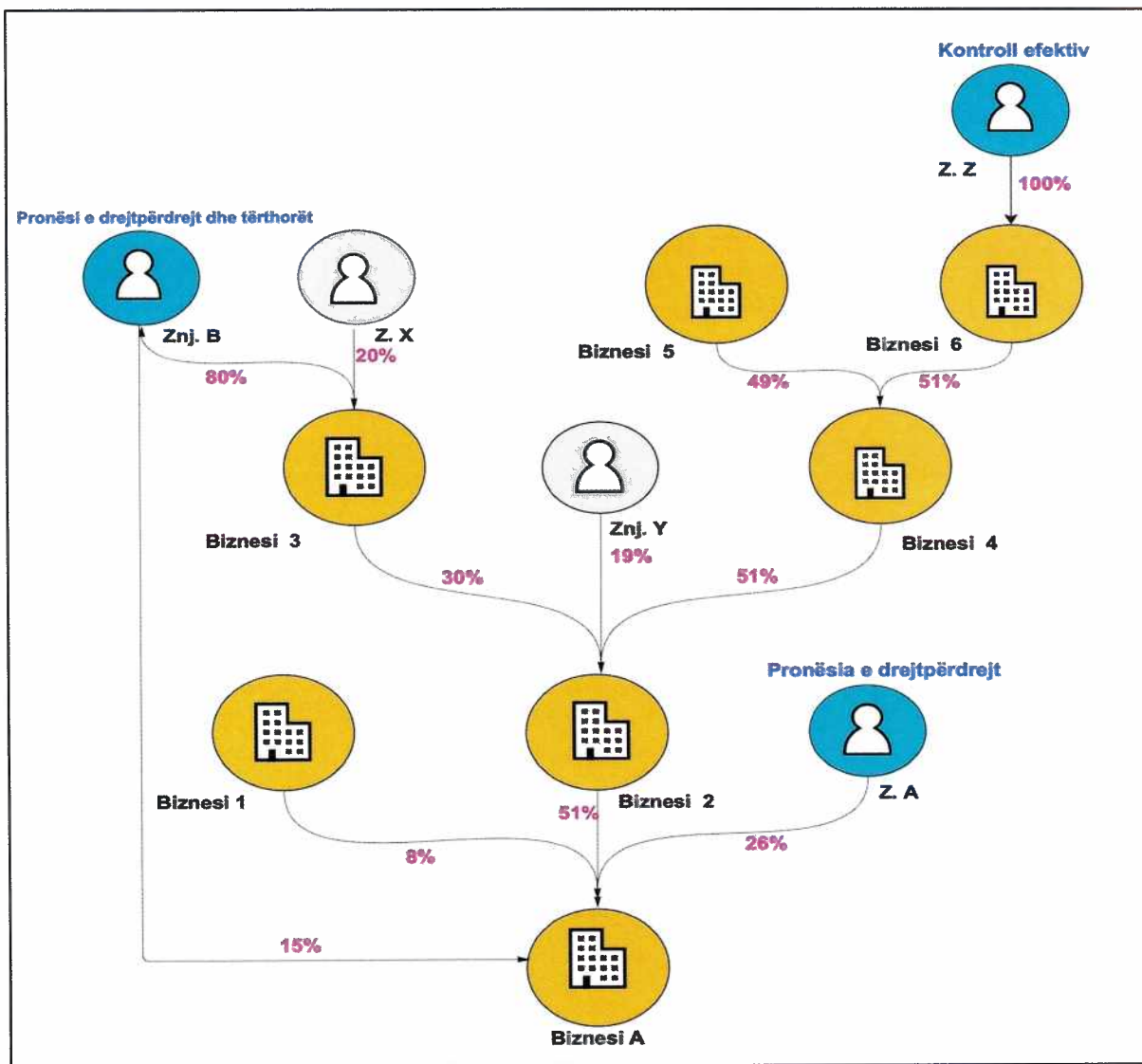
Kompania A, siç ilustruhet në Figura 14, ka pesë pronarë të drejtpërdrejtë, secili zotëron një sasi të barabartë prej 20% të aksioneve në Kompaninë A. Dy nga pronarët e ligjshëm të Kompanisë A *d.m.th*, Kompania 1 dhe Kompania 2, janë në pronësi të plotë të z. Smith.

Përveç nëse ka ndonjë aranzhim tjetër ndërmjet z. J, z. P dhe znj. X ose nuk ka mjete të tjera që ndonjë person të ushtrojë kontroll efektiv mbi Kompaninë A, z. Smith është PP i vetëm i identifikuar i Kompanisë A, pasi që ai në mënyrë të tërthortë zotëron 40% të aksioneve në kompaninë A.

11.3 Rasti studimor 3: Pronësia komplekse

Në rastin studimor 3, le të imagjinojmë që AZL-të ose subjektet raportuese duhet të identifikojnë PFP-të të Kompanisë A, siç ilustruhet në Figura 15. Në përputhje me Ligjin PPP/LFT të Kosovës, pragu në fuqi për të përcaktuar interesin pronësor në një kompani është 25% ose më shumë. AZL-të dhe subjektet raportuese do të hetojnë se kush zotëron drejtpërdrejt ose tërthorazi më shumë se 25% të Kompanisë A. Ato gjithashtu duhet të hetojnë nëse ka persona në fund të zinxhirit të pronësisë, të cilët nëpërmjet mjeteve të tjera, kontrollojnë Kompaninë.

Figura 15: Pronësia e tërthorë komplekse/Kontrolli i subjektit juridik

Llogaritja e interesit të PP-së të individëve të ndryshëm në Kompaninë A në përputhje me Ligjin PPP/LFT të Kosovës (d.m.th., 25% ose më shumë të aksioneve ose të drejtave të votimit) është si në vijim:

- Z. A zotëron drejtpërdrejt 25% të Kompanisë A dhe për këtë arsye është pronar përfitues;
- Znj. Y zotëron tërthorazi $(0.19 \times 0.51) \times 100 = 9.69\%$ të Kompanisë A dhe për këtë arsye nuk është pronar përfitues;
- Znj. B zotëron drejtpërdrejt 15% dhe zotëron tërthorazi $(0.8 \times 0.3 \times 0.51) \times 100 = 13.24\%$. Kur kombinohen, znj. B zotëron $15\% + 13.24\% = 28.24\%$ të Kompanisë A dhe për këtë arsye është pronar përfitues;
- Z. X zotëron tërthorazi $(0.2 \times 0.3 \times 0.51) \times 100 = 3.06\%$ të Kompanisë A dhe për këtë arsye nuk është pronar përfitues;
- Z. Z zotëron tërthorazi $(0.51 \times 0.51 \times 0.51) \times 100 = 13.27\%$ të Kompanisë A dhe për këtë arsye nuk është pronar përfitues.

Duhet të theksohet këtu se jo në të gjitha situatat aplikimi i pragut jep një përgjigje të plotë dhe përmbushëse. Për këtë arsye, duhet të bëhet një vlerësim konkret në të gjitha rastet për të hetuar nëse ka mjete të tjera me anë të të cilave një person *de facto* është pronar përfitues.

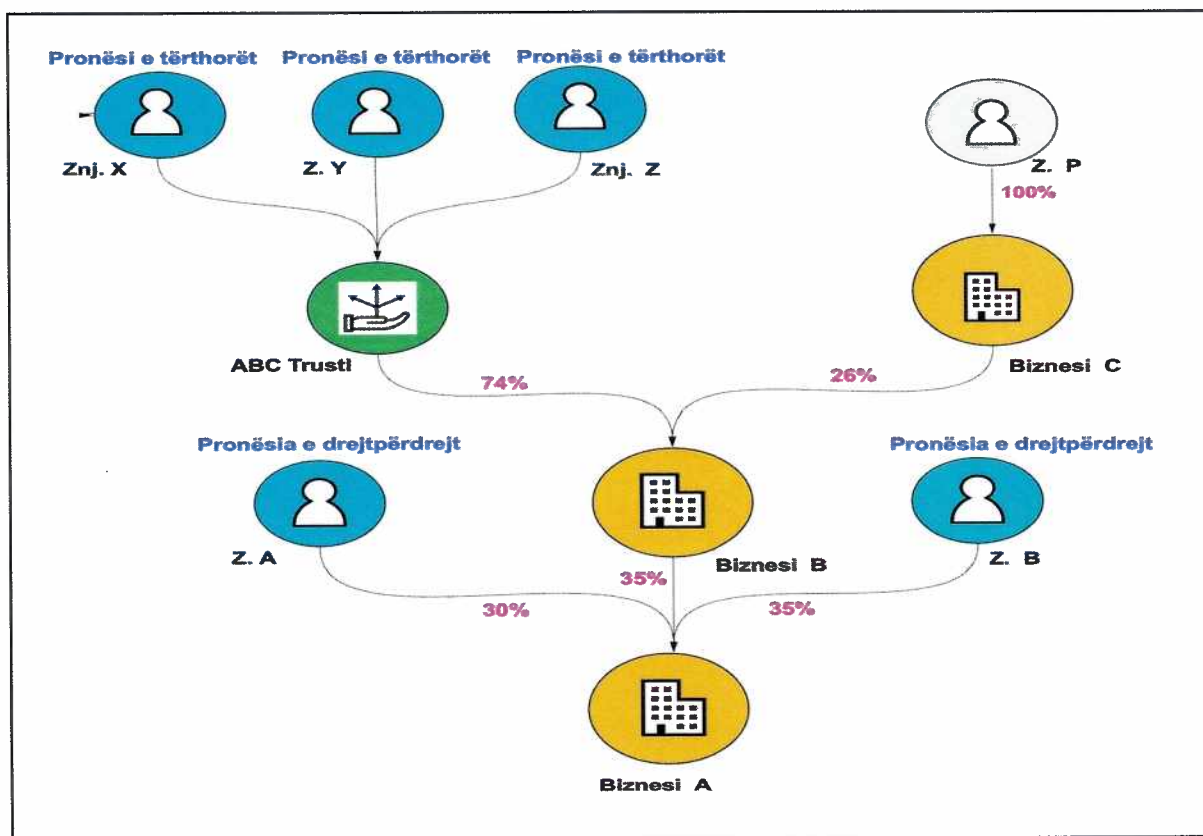
Për shembull, në rastin studimor 3 këtu, le të analizojmë përsëri skenarin e z. Z. Sipas pragut, z. Z zotëron 13.27% të Kompanisë A dhe për këtë arsye, Z nuk konsiderohet si pronar përfitues. Megjithatë, z. Z ka ndikim kontrollues në të gjitha kompanitë themelore me 51% të pronësisë. Kjo nënkupton që z. Z gjithashtu duhet të caktohet si pronar përfitues. Ky shembull është dhënë për të theksuar se është e rëndësishme të bëhet një vlerësim konkret i strukturës së pronësisë dhe të mos mbështetet vetëm në parimin e pragut.

11.4 Rasti studimor 4: Strukturë komplekse e pronësisë që përfshin trustet

Në rastin studimor 4, siç ilustron Figura 16, shfaqet një trust në strukturën e pronësisë së Kompanisë A, pasi ajo mban tërthorazi aksione në kompani përmes Kompanisë B. Trusti ABC mban tërthorazi më shumë se 25% të aksioneve në Kompaninë A (*d.m.th.*, 26.25%) dhe kështu plotëson një nga kushtet për pronësinë përfituese të subjekteve juridike në Kosovë. Sipas standardeve ndërkombëtare, të gjitha palët në trust duhet të trajtohen si pronarë përfitues dhe kështu znj. X (themeluesja), z. Y dhe znj. Z (të dy përfitues të trustit ABC) duhet të identifikohen si pronarë përfitues të Kompanisë A. Z. A gjithashtu duhet të identifikohet si pronar përfitues, sepse Personi 4 mban 30% të Kompanisë A.

Z. B gjithashtu duhet të identifikohet si pronar përfitues i Kompanisë A sepse zotëron 35% të kësaj kompanie.

Figura 16: Trustet në strukturën e pronësisë dhe kontrollit të subjektit juridik

12 KONKLUZIONE

Kriminelët shpeshherë përdorin struktura komplekse të pronësisë dhe kontrollit për të fshehur identitetin e tyre dhe prejardhjen e parave të tyre ilegale. Kuptimi i strukturës së pronësisë dhe kontrollit dhe identifikimi dhe verifikimi i identitetit të PP të subjekteve të tilla është i rëndësishëm për subjektet raportuese, si pjesë e procesit të tyre të KDK-së dhe për AZL-të gjatë hetimeve ose ndjekjes së rasteve ku përfshihen persona juridikë dhe marrëveshje ligjore për të përcaktuar se kush është duke përfituar në fund, nga subjekte të tilla. Për të identifikuar PP-të e një personi juridik, Udhëzuesi parasheh miratimin e një qasjeje të mbledhjes së informacionit me tre nivele (test kaskadë), siç rekomandohet në standardet ndërkombëtare:

- a) Së pari, të identifikohen personat fizikë të cilët për të identifikuar personat fizikë të cilët në fund të fundit kanë një interes pronësor kontrollues në një person juridik (qoftë me aksione, vota, pronë ose të drejta të tjera)
- b) Së dyti, nëse ka dyshime sipas hapit 1 se personat me interesin kontrollues të pronësisë janë PFP-të, ose kur asnjë person fizik nuk ushtron kontroll nëpërmjet interesave të pronësisë, identifikoni personat fizikë (nëse ka) që ushtrojnë kontrollin e personit juridik. përmes mjeteve të tjera;
- c) Së treti, kur asnjë person fizik nuk identifikohet sipas hapit 1 dhe hapit 2 më sipër, të identifikohet dhe të marren masa të arsyeshme për të verifikuar identitetin e personit fizik përkatës që mban pozitën e zyrtarit të lartë drejtues.

Për trustet dhe marrëveshjet e tjera të ngjashme ligjore, Udhëzuesi parashikon identifikimin e të gjitha palëve në trust dhe personat që mbajnë pozicione ekuivalente në marrëveshje të tjera të ngjashme ligjore të identifikohen si PFP.

Subjektet raportuese dhe AZL-të mund të marrin informacione rreth PFP-ve të personave ligjorë dhe marrëveshjet ligjore nga burime të ndryshme kombëtare dhe ndërkombëtare, gjë e cila megjithatë ndryshon nga vendi në vend dhe varet nga korniza ligjore dhe rregullatore e secilit vend. Megjithatë, siç identifikohet brenda udhëzuesit, metodat kryesore për marrjen e informacioneve të PP, duke përfshirë juridiksionet e huaja janë vetë subjektet juridike dhe administruesit e besuar (ose personat që mbajnë pozicione ekuivalente për marrëveshje të tjera të ngjashme ligjore); regjistri i kompanive; regjistri i centralizuar i kompanive të PFP-ve ose regjistri qendror i trustit të PFP-ve; institucionet financiare, BPPJF-të; autoritetet e tjera kompetente kombëtare (administrata tatimore, për shembull); dhe informacionet nga burime të hapura. Pranimi dhe verifikimi i informacioneve në lidhje me PP-të të personave juridikë dhe marrëveshjeve ligjore të përfshira në juridiksionet e huaja do të ishte një sfidë për subjektet raportuese dhe AZL-të. Në këtë drejtim, mekanizma të ndryshëm formal dhe joformal, siç ceken në këtë udhëzues, mund të përdoren nga AZL-të për të marrë informacion rreth PFP-ve. Për subjektet raportuese, nëse nuk janë në gjendje të marrin informacionet e kërkuara rreth PP ose nuk janë të kënaqura me informacionet e dhëna, duhet që të përshtaten me ligjin e PPP/LFT të Kosovës për të përcaktuar nëse duhet të vendosin ose vazhdojnë marrëdhëniet e punës në kushte të tilla dhe t'i ndjekin hapat e përshkruar.

13 REFERENCA

Knobel e të tjerë (2018) *Gjendja e regjistrimit të PP: Një përmbledhje vizuale* (Tax Justice Network, 27 Qershor 2018)

EITI (2017) *Factsheet: Zbulimi i pronësisë përfituese* (EITI, Maj 2017).

BE/Këshilli i Evropës (2018) *Raporti i Vlerësimit mbi pajtueshmërinë e Kosovës me standardet ndërkombëtare kundër pastrimit të parave dhe luftimin e financimit të terrorizmit* (Projekti kundër Krimit Ekonomik në Kosovë, PECK II, September 2018).

Emile van der Does de Willebois e të tjerë. (2011) *Mjeshtrit e kukullave: Si të korruptuarit përdorin strukturat ligjore për të fshehur pasuritë e vjedhura dhe çfarë të bëni për këtë* (StAR, UNODC, dhe World Bank, 2011).

FATF (2012), *Standardet Ndërkombëtare për Luftimin e Pastrimit të Parave dhe Financimit të Terrorizmit*. Përditësuar së fundmi në Shkurt 2023. Gjendet në: <https://www.fatf-gafi.org>.

FATF (2014), *Udhëzues për Transparencën dhe Pronësinë Përfituese* (FATF: Paris, Tetor 2014).

FATF (2019), *Praktikat më të mira mbi pronësinë përfituese për personat juridikë* (FATF: Paris, Tetor 2019).

FATF and Egmont Group (2018), *Fshehja e pronësisë përfituese* (FATF: Paris, Qershor 2018).

OECD and IDB (2019), *Një Paketë për Zbatimin e Pronësisë Përfituese* (Mars 2019).

OECD (2021), *Fundi i lojës së Kompanive Guacka: Goditja e profesionistëve që mundësojnë krimet e taksave dhe jakës së bardhë* (Paris: Publikim nga OECD).

Open Ownership (2020), *Pronësia përfituese në ligj: Përkufizime dhe pragje* (Raportim politik, Tetor 2020).

Transparency International (2021), *Një standard i ri global mbi transparencën e pronësisë përfituese: Përgjigje ndaj konsultimit publik të TPVF-së mbi rishikimet e rekomandimeve 24* (Transparency International, Gusht 2021).

Vermeulen (2013) *Pronësia dhe kontrolli përfitues: Një studim krahasues - zbulimi, informacioni dhe zbatimi* (Paris: publikim nga OECD, OECD Corporate Governance Working Papers No. 7).

14 VEGËZA TË DOBISHME

- Konsorciumi Investigativ i Gazetarëve Hulumtues (ICIJ): www.icij.org
- Pronësia e hapur: register.openownership.org
- Projekti i Krimit të Organizuar dhe Korrupsionit: www.occrp.org/en
- Tax Justice Network: taxjustice.net/topics/beneficial-ownership/

15 SHTOJCA I: EKSTRAKTET PËRKATËSE NGA METODOLOGJIA E TPVF-SË, 2013 (REK. 24)

Në lidhje me transparencën dhe pronësinë përfituese të personave juridik, kriteret 24.3 deri në 24.9 dhe 24.11 deri në 24.14 të Metodologjisë së TPVF-së 2013 parasheh që:

24.3 Vendet duhet të kërkojnë që të gjitha kompanitë e krijuara në vend të regjistrohen në regjistrin e kompanive, i cili duhet të regjistrojë emrin e kompanisë, dëshminë e themelimit, formën dhe statusin ligjor, adresën e zyrës së regjistruar, kompetencat themelore rregullatore dhe listën e drejtorëve. Ky informacion duhet të jetë publik.

24.4 Kompanive duhet t'u kërkohet të mbajnë informacionin e përcaktuar në kriterin 24.3, dhe gjithashtu të mbajnë një regjistër të aksionarëve ose anëtarëve të tyre, që përmban numrin e aksioneve të mbajtura nga secili aksionar dhe kategoritë e aksioneve (përfshirë natyrën e të drejtave të ndërlidhura të votimit). Ky informacion duhet të mbahet brenda vendit në një lokacion të njoftuar në regjistrin e kompanive.

24.5 Vendet duhet të kenë mekanizma që sigurojnë që informacioni i referuar në kriteret 24.3 dhe 24.4 të jetë i saktë dhe të përditësohet me kohë.

24.6 Vendet duhet të përdorin një ose më shumë nga mekanizmat e mëposhtëm për të siguruar që informacioni mbi pronësinë përfituese të kompanisë të merret nga ajo kompani dhe të jetë i disponueshëm në një lokacion të caktuar në vendin e tyre; ose mund të përcaktohet ndryshe në kohën e duhur nga autoritet kompetente:

- a) duke kërkuar që kompanitë ose regjistrat e kompanive të marrin dhe mbajnë informacion të përditësuar mbi pronësinë përfituese të kompanive;
- b) duke kërkuar që kompanitë të marrin masa të arsyeshme për të marrë dhe mbajtur informacion të përditësuar mbi pronësinë përfituese të kompanive;
- c) duke përdorur informacionin ekzistues, përfshirë: (i) informacionin e marrë nga institucionet financiare dhe/ose BPPJF-të, në përputhje me Rekomandimet 10 dhe 22; (ii) informacionin e mbajtur nga autoritetet e tjera kompetente mbi pronësinë ligjore dhe përfituese të kompanive; (iii) informacionin e mbajtur nga kompania siç kërkohet në kriterin 24.3 më lart; dhe (iv) informacionet e disponueshme për kompanitë e renditura në bursë, ku kërkesat për dhënie të informacioneve shpjeguese sigurojnë transparencën e duhur të pronësisë përfituese.

24.7 Vendet duhet të kërkojnë që informacioni i pronësisë përfituese të jetë i saktë dhe sa më i përditësuar që të jetë e mundur.

24.8 Vendet duhet të sigurojnë që kompanitë të bashkëpunojnë me autoritetet kompetente në masën më të madhe të mundshme në përcaktimin e pronarit përfitues, duke:

- a) kërkuar që një ose më shumë persona fizik rezident në vend të jenë të autorizuar nga kompania, dhe të japin llogari para autoriteteve kompetente, për dhënien e të gjithë informacionit bazë dhe informacionit të pronësisë përfituese në dispozicion, dhe dhënien e ndihmës së mëtejshme autoriteteve; dhe/ose
- b) kërkuar që një BPPJF në vend të autorizohet nga kompania, dhe të jetë përgjegjës para autoriteteve kompetente, për dhënien e të gjithë informacionit bazë dhe informacionit të pronësisë përfituese në dispozicion, dhe dhënien e ndihmës së mëtejshme autoriteteve; dhe/ose
- (c) marrjen e masave të tjera të krahueshme, të identifikuar në mënyrë specifike nga vendi.

24.13 Duhet të ketë përgjegjësi dhe sanksione proporcionale dhe bindëse, sipas rastit për çdo person juridik ose fizik që nuk respekton kërkesat.

24.9 Të gjithë personave, autoriteteve dhe subjekteve të përmendura më lart, dhe vetë kompanisë (ose administratorëve të saj, likuidatorëve ose personave të tjerë të përfshirë në shpërbërjen e kompanisë), duhet t'u kërkohej të mbajnë informacionin dhe të dhënat e referuara për të paktën pesë vjet pas datës në të cilën kompania është shpërbërë ose përndryshe pushon së ekzistuari, ose pesë vjet pas datës në të cilën kompania pushon së qeni klient i ndërmjetësit profesional ose institucionit financiar.

24.11 Vendet që kanë persona juridik në gjendje të lëshojnë aksione të bartësit ose garanci të aksioneve të bartësit duhet të zbatojnë një ose më shumë nga mekanizmat e mëposhtëm për të siguruar që ato të mos keqpërdoren për pastrim të parave ose financim të terrorizmit:

- a) ndalimi i aksioneve të bartësit dhe garancive të aksioneve; ose
- b) shndërrimi i aksioneve të bartësit dhe garancive të aksioneve në aksione të regjistruara ose garanci të aksioneve (për shembull përmes dematerializimit); ose
- c) imobilizimin e aksioneve të bartësit dhe garancive të aksioneve duke kërkuar që ato të mbahen me një institucion financiar të rregulluar ose një ndërmjetës profesionist; ose
- d) të kërkojnë që aksionarët me interes kontrollues të njoftojnë kompaninë dhe kompania të regjistrojë identitetin e tyre; ose
- e) të përdorin mekanizma të tjerë të identifikuar nga vendi.

24.12 Vendet që kanë subjekte juridike në gjendje të kenë aksione të emëruara dhe drejtorë të emëruar duhet të aplikojnë një ose më shumë nga mekanizmat e mëposhtëm për të siguruar që ato të mos keqpërdoren:

- a) të kërkojnë nga aksionarët dhe drejtorët e emëruar që të zbulojnë identitetin e nominuesit të tyre në kompani dhe në çdo regjistrë përkatës, dhe që ky informacion të përfshihet në regjistrin përkatës;
- b) të kërkojnë që aksionarët dhe drejtorët e emëruar të licencohen, që statusi i tyre i emëruar të regjistrohet në regjistrat e kompanive, dhe që ata të mbajnë informacionin që identifikon numinuesin e tyre, dhe t'i vënë këto informacione në dispozicion të autoriteteve kompetente sipas kërkesës; ose
- c) të përdorin mekanizma të tjerë të identifikuar nga vendi.

24.13 Duhet të ketë përgjegjësi dhe sanksione proporcionale dhe bindëse, sipas rastit për çdo person juridik ose fizik që nuk respekton kërkesat.

24.14 Vendet duhet të ofrojnë shpejt bashkëpunim ndërkombëtar në lidhje me informacionin bazë dhe të pronësisë përfituese, mbi bazën e përcaktuar në Rekomandimet 37 dhe 40. Kjo duhet të përfshijë:

- a) lehtësimin e qasjes nga autoritetet kompetente të huaja në informacionin bazë të mbajtur nga regjistrat e kompanive;
- b) shkëmbimin e informacionit për aksionarët; dhe
- c) përdorimin e kompetencave hetimore të autoriteteve të tyre kompetente, në përputhje me ligjin e tyre vendor, për të marrë informacion për pronësinë përfituese në emër të homologëve të huaj.

16 SHTOJCË II: EKSTRAKTET PËRKATËSE NGA METODOLOGJIA E TPVF-SË, 2013 (REK. 25)

Në lidhje me transparencën dhe pronësinë përfituese të marrëveshjeve juridike, kriteret 25.1 deri në 24.3, 25.5-25.6 dhe 25.8 të Metodologjisë së TFVP-së 2013 parashohin që:

25.1 Vendet duhet të kërkojnë:

- a) që administruesit e besuar të ndonjë trusti të rregulluar sipas ligjit të tyre të marrin dhe mbajnë informacion të përshtatshëm, të saktë dhe aktual mbi identitetin e themeluesit, administruesit(ve), mbrojtësit (nëse ka), përfituesve ose klasës së përfituesve, dhe çdo personi tjetër fizik që ushtron kontroll përfundimtar efektiv mbi trustin;
- b) që administruesit e besuar të ndonjë trusti të rregulluar sipas ligjit të tyre të mbajnë informacion bazë mbi agjentët e tjerë të rregulluar dhe ofruesit e shërbimeve të trustit, përfshirë këshilltarët ose menaxherët e investimeve, kontabilistët dhe këshilltarët tatimorë; dhe
- c) që administruesit e besuar profesionistë të ruajnë këtë informacion për të paktën pesë vjet pasi të përfundojë përfshirja e tyre në trust.

25.2 Vendet duhet të kërkojnë që çdo informacion i mbajtur sipas këtij Rekomandimi të mbahet i saktë dhe sa më i përditësuar që të jetë e mundur, dhe të përditësohet në kohën e duhur.

25.3 Të gjitha vendet duhet të marrin masa për të siguruar që administruesit e besuar të shpalosin statusin e tyre tek institucionet financiare dhe BPPJF-të kur lidhin marrëdhënie afariste ose kryejnë një transaksion të rastit mbi pragun.

25.5 Autoritetet kompetente, dhe në veçanti autoritetet e zbatimit të ligjit, duhet të kenë të gjitha kompetencat e nevojshme për të qenë në gjendje të kenë qasje në kohë në informacionin e mbajtur nga administruesit e besuar dhe palët e tjera (në veçanti informacioni i mbajtur nga institucionet financiare dhe BPPJF-të), mbi pronësinë dhe kontrollin përfitues të trustit, duke përfshirë: (a) pronësinë përfituese; (b) vendbanimin e administruesit të besuar; dhe (c) çdo aktive që mbahet ose administrohet nga institucioni financiar ose BPPJF, në lidhje me çdo administrues të besuar me të cilin ata kanë marrëdhënie afariste, ose për të cilët ata ndërmarrin një transaksion të rastit.

25.6 Vendet duhet të ofrojnë me shpejtësi bashkëpunim ndërkombëtar në lidhje me informacionin, përfshirë informacionin e pronësisë përfituese, në trustet dhe marrëveshjet e tjera juridike, mbi bazën e përcaktuar në Rekomandimet 37 dhe 40. Kjo duhet të përfshijë:

- a) lehtësimin e qasjes së autoriteteve të huaja kompetente në informacionin bazë të mbajtur nga zyrat e regjistrimit ose autoritetet e tjera vendase;
- b) shkëmbimin e informacionit të disponueshëm brenda vendit për trustet ose marrëveshjet e tjera ligjore; dhe
- c) përdorimin e kompetencave të autoriteteve të tyre kompetente hetimore, në përputhje me ligjin e brendshëm, në mënyrë që të marrin informacion për pronësinë përfituese në emër të homologëve të huaj.

25.8 Vendet duhet të sigurojnë që ekzistojnë sanksione proporcionale dhe bindëse, qofshin ato penale, civile apo administrative, në rast të dështimit për t'u dhënë autoriteteve kompetente qasje me kohë në informacion në lidhje me trustin e përmendur në kriterin 25.